Годишен доклад 2021

Агенция по обществени поръчки

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АОП	Агенция по обществени поръчки
АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция
ВАС	Върховен административен съд
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ИПА	Институт по публична администрация
КЗК	Комисия за защита на конкуренцията
МФ	Министерство на финансите
ОВ	Официален вестник
ПОП	Портал за обществени поръчки
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ППЗОП	Правилник за прилагане на Закона за обществените поръчки
ЦАИС ЕОП	Централизирана автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки”

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение

I.1. Роля и основни функции на АОП

I.2. Водещи приоритети през 2021 г.

II. Изпълнение на основните функции и задачи

II.1. Дейности по разработване, изпълнение и отчитане на мерки относно обществените поръчки, заложени в стратегически документи

II.2. Развитие на правната уредба

II.3. Методическа помощ и популяризиране на добри практики

II.4. Външен контрол, осъществяван от АОП

II.5. Осигуряване на публичност и прозрачност на информацията, свързана с възлагането на обществени поръчки

II.6. Мониторинг на обществените поръчки и публикуване на информация

II.7. Взаимодействие и обмен на информация с други органи и организации

III. Административен капацитет и изпълнение на бюджета

IV. Заключение

I. Въведение

Настоящият доклад предоставя информация относно дейността на Агенцията по обществени поръчки (АОП) през 2021 г. Той е изготвен на основание чл. 229, ал. 1, т. 27 от Закона за обществените поръчки (ЗОП) и съдържа:

- кратко описание на ролята и функциите на АОП съгласно приложимата нормативна уредба, както и на основните приоритети в работата на агенцията през 2021 г.;
- информация за осъществените дейности и резултатипрез годината;
- данни относно съществени показатели, характеризиращи пазара на обществените поръчки в страната и функционирането на системата за възлагане през 2021 г.;
- информация относно управлението на предоставените на агенцията ресурси.

I.1. Роля и основни функции на АОП

Агенцията е самостоятелна административна структура към министъра на финансите, която се ръководи и представлява от изпълнителен директор – второстепенен разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на финансите (МФ).

Основната роля на АОП е да подпомага министъра на финансите при осъществяването на държавната политика в областта на обществените поръчки чрез развитие на нормативната уредба, оказване на методическа и практическа помощ за установяване на законосъобразни практики, осигуряване на публичност и прозрачност на обществените поръчки и насърчаване на професионализацията.

В съответствие с правомощията на изпълнителия директор, регламентирани в чл. 229, ал. 1 от ЗОП, функциите на агенцията са свързани най-вече с:

- разработване на проекти на нормативни актове в областта на обществените поръчки;
- подпомагане прилагането на правилата за обществените поръчки на практика, в т.ч. чрез предоставяне на писмени и устни разяснения по прилагането на ЗОП, участие в преки консултации, издаване на методически указания, наръчници, помагала и други документи, както и популяризиране на добри практики;
- осъществяване на външен предварителен контрол на процедури за възлагане на обществени поръчки чрез случаен избор, на процедури на договаряне и на изменения на договори на предвидените в закона основания;
- поддържане и управление на Централизираната автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП), включително разработване и утвърждаване на образци на документи и правила за нейното използване;
- извършване на мониторинг на обществените поръчки и издаване на месечен бюлетин с данни по основни показатели за развитието на пазара на обществените поръчки;
- поддържане и актуализиране на списъци на възложители, на външни експерти с професионална компетентност и на стопански субекти с нарушения;
- изпълнение на дейности, свързани с разработване (респ. съгласуване) на стратегически и други документи, които засягат обществените поръчки,

участие в тяхното изпълнение и отчитане (в частта относно обществените поръчки);

- осъществяване на сътрудничество с други органи и организации както на национално, така и на европейско и международно ниво, в т.ч. чрез поддържане и актуализиране на информацията, която се събира и съхранява в създадената от Европейската комисия (ЕК) електронната база данни e-Certis, предоставяне на информация на ЕК, други държави членки и международни организация (в приложимите случаи), участие в работни групи и комитети и др.

При осъществяване на своята дейност АОП се ръководи от следните принципи:

- законност;
- откритост и достъпност;
- отговорност и отчетност;
- ефективност;
- субординация и координация;
- предвидимост;
- обективност и безпристрастност.

I.2. Водещи приоритети през 2021 г.

Приоритетите в работата на АОП през 2021 г. са обусловени както от нормативно установените правомощия на изпълнителния директор на агенцията, така и от акуалните тенденции и процеси, в т.ч. провежданите политики относно обществените поръчки, не само на национално, но и на европейско ниво.

До голяма степен приоритетните задачи през отчитания период продължават да са свързани с цифровизацията на обществените поръчки. Значителна част от усилията на АОП се отнасят именно до насърчаване и подпомагане на електронното възлагане, а също така поддържане и по-нататъшното развитие на централизираната електронна платформа по чл. 39а от ЗОП (ЦАИС ЕОП), в т.ч. в контекста на подготовката и въвеждането през 2023 г. на нови стандартни формуляри в съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1780 на Комисията от 23 септември 2019 година за установяване на стандартните формуляри за

публикуването на обявления в областта на обществените поръчки и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1986 („електронни формуляри").

Другите ключови задачи, за реализиране на които е насочена голяма част от дейността на агенцията през 2021 г., са свързани с:

- развитие на нормативната уредба относно обществените поръчки, с цел гарантиране на съответствие на националните правила с действащото европейско право, прецизиране на разпоредбите, създаващи неяснота и/или други практически затруднения, и адресиране на идентифицираните проблеми във връзка с прилагането на правилата от възложителите и стопанските субекти;

- предоставяне на подходяща методическа и практическа помощ, включително ефективен предварителен контрол, за установяване на законосъобразна практика;

- извършване на мониторинг на обществените поръчки в страната и оповестяване на резултатите от него;

- надграждане на реформата в областта на обществените поръчки чрез определяне на подходящи дейности и мерки за преодоляване на установени проблеми и/или предизвикателства в практиката по прилагането на ЗОП.

Значително внимание през миналата година е отделено и на дейностите за повишаване на професионалната компетентност на служителите на агенцията.

По-подробна информация за изпълнените конкретни дейности по посочените приоритети се съдържа на съответните систематични места в доклада.

II. Изпълнение на основните функции и задачи

II.1. Дейности по разработване, изпълнение и отчитане на мерки относно обществените поръчки

Обществените поръчки са важен инструмент, чрез който се разходват публични средства. Предвид техния хоризонтален характер, в редица стратегически документи на национално ниво се съдържат мерки за осигуряване на по-голяма прозрачност, минимизиране на несъответствията и превенция на корупционните практики в процеса на възлагане и/или изпълнение на възложените договори.

През отчетната 2021 г. от страна на АОП са формулирани и предложени конкретни дейности и мерки относно обществените поръчки, които да бъдат включени в:

- Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2021-2027 и пътната карта към нея (Мярка 3 към Приоритет 5. Освобождаване на гражданите от „дребната" корупция);
- Националната програма за развитие България 2030 (Приоритет №10 „Институционална рамка" на програмата);
- Годишния план за 2022 г. за изпълнение на Национална стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз, за периода 2021-2027 година;
- Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) (стълб „Справедлива България", компонент 2.Г.1 Бизнес среда, Реформа 10: Обществени поръчки).

Допълнително, бележки във връзка с проекта на Решение на Министерския съвет за приемане на Анализ на изпълнението на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България (2015-2020 г.) и за приемане на Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021-2027 г.), и Пътна карта за изпълнение на Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021-2027 г.), са предоставени от АОП и в рамките на междуведомственото съгласуване по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Агенцията е съгласувала официално и комплекта документи, свързани с проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на Доклад относно дейността на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз през 2020 г., и Отчет за изпълнение на

Плана за действие за 2020 г. за изпълнение на Националната стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз, за периода 2014- 2020 година.

През отчетния период продължи изпълнението от АОП на ангажиментите, свързани с реализирането и отчитането на напредъка по мерки и/или дейности относно обществените поръчки, заложени в:

- Актуализираната стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2019-2023 г. (в актуализираната Пътна карта за изпълнение на стратегията АОП е включена като ангажирана институция по мерки 34 и 58 към Специфична цел 1.3. Осигуряване на цифрови решения, информационни системи и споделени ресурси на електронното управление);
- Плана за действие за 2020 г. за изпълнение на Националната стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз, за периода 2014-2020 година и Плана за действие за 2021 г. за изпълнение на Националната стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз, за периода 2021-2027 година;
- Решение № 704 на Министерски съвет от 2018 г. за приемане на мерки за трансформация на модела на административното обслужване (Приложение № 2 – Мерки за привеждане на административните услуги в съответствие с Административнопроцесуалния кодекс, Закона за администрацията и Закона за електронното управление, в частта, за която отговорна институция е АОП) (отчет за изпълнение на политиката за правата на хората с увреждания);
- Решение № 368 на Министерски съвет от 25 юни 2019 г. за одобряване на списък с действия, отговорни институции и срокове за изпълнение на хоризонталните и тематичните отключващи условия за средствата от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Фонд „убежище и миграция", Фонд „вътрешна сигурност" и Инструмента за управление на границите и визите за програмен период 2021–2027 г. (действията за изпълнение на хоризонталното отключващо условие относно обществените поръчки в Приложение № 1).

През 2021 г. актуална информация е предоставена (съобразно компетентността на агенцията) и за целите на изготвянето на регулярни доклади и/или в отговор на въпросници от различни национални и международни институции, в т.ч. във връзка с:

- изготвяния от ЕК годишен доклад относно ситуацията с върховенството на закона в Европейския съюз за 2021 г. (обобщение на антикорупционните мерки, свързани с провежданите политики в борбата с пандемията COVID-19);
- мониторинговите доклади за търговията в рамките на Световната търговска организация и Г-20 (относно търговски и свързани с търговията мерки, предприети в периода средата на октомври 2020 г. – средата на май 2021 г., включително в контекста на пандемията от COVID-19);
- въпросник от Държавния департамент на САЩ във връзка с изготвянето на Доклад за трафика на хора от Държавния департамент за 2020 г.;
- извършваната проверка на България и последващия доклад по фаза 4 от мониторинга по прилагането на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР);
- въпросника по чл. 325 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) за 2020 г. във връзка с изготвянето на Доклада на ЕК по чл. 325 от ДФЕС – Борба с измамите 2020 г., о националния отговор на препоръките на ЕК от 2019 г. в областта на борбата с измамите (информация за последващи действия по изпълнение на препоръките);
- доклада относно дейността на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз през 2020 г.;
- доклада на Световната банка "България: Систематичен анализ за страната" и анексите към него;
- актуализирането на профила на България, изготвен от Регионалната антикорупционна инициатива и съдържащ информация за институциите, които имат отношение към предотвратяването и борбата с корупцията в страната; и др.

II.2. Развитие на правната уредба

➢ Разработване от АОП на проекти на нормативни актове в областта на обществените поръчки

С оглед привеждане на подзаконовата нормативна уредба в съответствие с измененията и допълненията на ЗОП, които са в сила от 1 януари 2021 г., в началото на миналата година от АОП са подготвени предложения за промени в Правилника за

прилагане на Закона за обществените поръчки (ППЗОП). Преобладаващата част от тях са свързани със задължителното използване на ЦАИС ЕОП, а останалите целят прецизиране и допълване на някои разпоредби, с цел улесняване на тяхното практическо прилагане. Като цяло, предложените промени засягат правилата за:

- работа на платформата;
- обмен на документи и съобщения;
- подготовка на процедурите за възлагане;
- подаване на заявления за участие и оферти;
- действия на назначената от възложителя комисия по разглеждане на получените заявления и оферти;
- условия и ред за включване на лица в списъка на външните експерти с професионална компетентност, които възложителите могат да използват при подготовката и провеждането на поръчки;
- външния предварителен контрол чрез случаен избор, осъществяван от АОП.

Осъществените от АОП дейности във връзка с подготовката и приемането на промените включват:

- изготвяне на проект на постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на ППЗОП, а също така проект на доклад от името на министъра на финансите и частична предварителна оценка на въздействието (представена за предварително съгласуване от дирекция „Модернизация на администрацията" в администрацията на Министерския съвет);
- представяне на документите за вътрешно съгласуване в рамките на МФ;
- отразяване на становищата, получени след проведените обществени консултации и съгласуването на проекта на постановление и придружаващите го документи (в т.ч. становището на дирекция „Модернизация на администрацията") с всички министри и с другите държавни органи, чиято дейност се засяга.

Предложените промени са приети с Постановление № 167 на Министерския съвет от 22 април 2021 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки, приет с Постановление № 73 на Министерския съвет от 2016 г. (ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (обн., ДВ. бр. 35 от 27 април 2021 г.).

През отчетната година агенцията е подготвила и предложения за промени в ЗОП, насочени към:

- отмяна на изключенията по чл. 13, ал. 1, т. 18 и т. 20 и по чл. 17, ал. 2 от закона (с оглед съответстие с изискванията на Директива 2014/24/ЕС);

- въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2019/1161, която изменя Директива 2009/33/ЕО за насърчаване на чисти и енергийно ефективни пътни превозни средства;

- ограничаване на незаконосъобразното прилагане на изключенията по чл. 14, ал. 1, т. 5 - 7 и по чл. 15, ал. 1, т. 5 от ЗОП (т. нар. 'in-house' или вътрешно възлагане).

В допълнение, представители на агенцията са участвали в дейността на междуведомствена работна група, сформирана със заповед на министъра на финансите № ЗМФ-1157 от 03.12.2021 г. за подготовка на промени в ЗОП.

Доколкото ЗОП и ППЗОП са в сила от 15 април 2016 г. и предвид многобройни промени, извършени в тях през годините, следва да се установи реалното им въздействие върху заинтересованите страни и да се оценят резултатите от тяхното прилагане. В тази връзка е предвидено извършване на последваща оценка за въздействие през 2022 г.[1]

➢ Участие в процеса на междуведомствено съгласуване на проекти на нормативни и други актове

В рамките на междуведомствено съгласуване от АОП са изготвени и предоставени становища по компетентност във връзка с проекти на нормативни и ненормативни актове, засягащи определени аспекти на обществените поръчки, като:

- проект на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за отбраната и въоръжените сили;
- проект на ЗИД на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ);
- проект на ПМС за изменение на Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и информационните административни услуги;
- проект на ПМС за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за възлагане и изпълнението на дейности в горските територии – държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти;
- първоначална оферта на Бразилия за присъединяване към плурилатералното Споразумение по държавните поръчки на Световната търговска организация;
- проект на Регламент на Европейския парламент и Съвета относно достъпа на стоки и услуги от трети държави до вътрешния пазар на обществени

[1] Това е заложено в Националната програма за развитие България 2030 (Приоритет №10 „Институционална рамка").

поръчки и за определяне на процедурите за подпомагане на преговорите относно достъпа на съюзни стоки и услуги до пазарите на обществени поръчки на трети държави (Международен инструмент в областта на обществените поръчки - IPI).

През отчетния период от агенцията са изразявани становища и по документи, постъпили във връзка със съгласуването им в работни групи (РГ) към Съвета по европейски въпроси (СЕВ) или други постоянно действащи РГ на национално ниво, като:

- предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно устойчивостта на критичните субекти (в рамките на РГ 29 „Гражданска защита" към СЕВ);
- проект на Решение на Министерския съвет за определяне на механизъм за координация и наблюдение на структурни реформи в рамките на Европейския семестър, с който се предлага отмяна на досега действащото РМС № 396 от 20 юли 2017 г. (в рамките на РГ 31 „Европа 2020" към СЕВ);
- досие № 5 „Законодателство по обществени поръчки (електронни обществени поръчки)", включено в годишната работна програма на Платформата „Fit for future" (междуведомствена РГ за изготвяне на позиции за заседанията на Съвета на Европейския съюз по конкурентоспособност, както и за заседанията на съответните подготвителни органи на Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия);
- проект на Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно чуждестранните субсидии, които нарушават функционирането на Вътрешния пазар (междуведомствена работна подгрупа към РГ № 5 "Конкуренция" към СЕВ);
- подготовката на проект на Закон за защита на лицата, които подават сигнали (предоставени становища в рамките на сформирана със заповед на министъра на финансите РГ със задача подпомагане на работата на междуведомствена работна група по въвеждането на Директива (ЕС) 2019/1937 за защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюз);
- план за действие за ограничаване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризма (изготвен от постоянно действаща междуведомствена РГ, създадена с Решение на Министерския съвет МС на Република България и в изпълнение на чл. 96. ал. 1 от Закона за мерките срещу изпиране на пари).

II.3. Методическа помощ и популяризиране на добри практики

Установяването на законосъобразна, единна и непротиворечива практика при възлагането на обществени поръчки е свързано с правилно прилагане на нормативната уредба. Освен чрез осъществяване на външен предварителен контрол в определени случаи, АОП допринася за преодоляване на затрудненията по прилагане на законодателството и спазване на принципите, прогласени в чл. 2 от ЗОП, също така чрез:

- издаване на общи методически указания, въз основа на мониторинг и обобщаване на практиката;
- предоставяне на разяснения по конкретни запитвания и друга практическа помощ;
- координиране на процеса по подготовка и публикуване на стандартизирани документи и изисквания относно обществените поръчки;
- проучване и популяризиране на примери за добри практики.

В допълнение към предоставяната методическа помощ, агенцията поддържа и списък на стопанските субекти, отстранени от процедури за възлагане поради наличие на някое от обстоятелствата по чл. 54, ал. 1, т. 5, б. „а" и чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗОП.

➢ Общи методически указания

АОП издава общи методически указания в случаите на установена необходимост от оказване на методическа помощ, като Областите, в които възложителите и кандидатите/участниците най-често срещат трудности при прилагането на изискванията на нормативната уредба, се определят най-вече въз основа на постъпилите запитвания и слабостите, открити при осъществяване на предварителен контрол.

През 2021 г. са изготвени 7 общи методически указания[2]. Те са публикувани на Портала за обществени поръчки (ПОП) и разглеждат следните теми:

[2] https://www2.aop.bg/metodologiya/metodicheski-ukazaniya/?cpage=1

- Възлагане и изпълнение на обществени поръчки с предмет доставка на гориво за отопление;
- Прилагане на изключенията по чл. 14, ал. 1, т. 5 – 7 от ЗОП;
- Осъществяване на контрол чрез случаен избор по чл. 232 от ЗОП в ЦАИС ЕОП;
- Осъществяване на контрол по чл. 233 от ЗОП чрез ЦАИС ЕОП (в сила от 01.07.2021 г.);
- Осъществяване на контрол по чл. 235 от ЗОП, считано от 01.07.2021 г.;
- Съхраняване на документите в досието на обществената поръчка;
- Възлагане на обществени поръчки чрез събиране на оферти с обява или покана до определени лица от възложители по чл. 5, ал. 2, т. 15 от ЗОП.

Първите две указания са издадени в резултат от засиления обществен и институционален интерес към темата за възлагането на поръчки „in-house" („вътрешно възлагане") и доставките на гориво за отопление. Указанията са насочени към оказване на методическа помощ с цел правилното прилагане на някои аспекти на закона. В случая с поръчките „in-house" изчерпателно са разяснени условията за прилагане на изключението, като указанието включва позоваване и на практиката на Съда на ЕС.

През отчетната година се наблюдава необходимост от разяснения по въпроси, свързани с използването на ЦАИС ЕОП при възлагане на обществени поръчки. Три от методическите указания описват подробно процесите по извършване на контрол чрез случаен избор, контрол върху процедури на договаряне и контрол при изменение на договор за обществена поръчка, които след разширяването на функционалностите на ЦАИС ЕОП вече се извършват чрез системата.

В самостоятелно указание са разяснени правилата и сроковете относно съхраняването на различните видове документи в досието на обществената поръчка предвид обективната невъзможност всички документи да бъдат съхранявани единствено на електронен носител.

В помощ на възложителите – ръководители на дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина, както и на постоянните представители към международни организации, е издадено указание относно възлагане на обществени поръчки чрез събиране на оферти с обява или покана до определени лица.

➢ Предоставяне на писмени разяснения и преки консултации

През 2021 г. са предоставени и отговори на постъпили писмени запитвания от конкретни възложители, стопански субекти, браншови и други организации с

искания за разяснения по прилагането на закона във връзка с конкретни казуси.

Фиг. 1. Разпределение на предоставени отговори по писмени запитвания според разглежданите въпроси

Сред най-често задаваните въпроси са тези, отнасящи се до определянето на прогнозната стойност на обществените поръчки, прилагането на някои изключения от приложното поле на закона, изискванията към кандидатите/участниците в процедурите за възлагане и доказването на съответствие с тях, изпълнението на договорите за обществени поръчки и възможностите за тяхното изменение. Съществена част от запитванията, които се отнасят до разпоредбите на ЗОП и ППЗОП относно планирането и провеждането на конкретни процедури, касаят възлагането на обществени поръчки чрез ЦАИС ЕОП, т.е. налице е запазване на тенденцията от 2020 г. (фиг. 1). Около една четвърт от предоставените указания са свързани и с поясняването на особености на конкретни видове процедури, в т.ч. предпоставките за тяхното провеждане (фиг. 1).

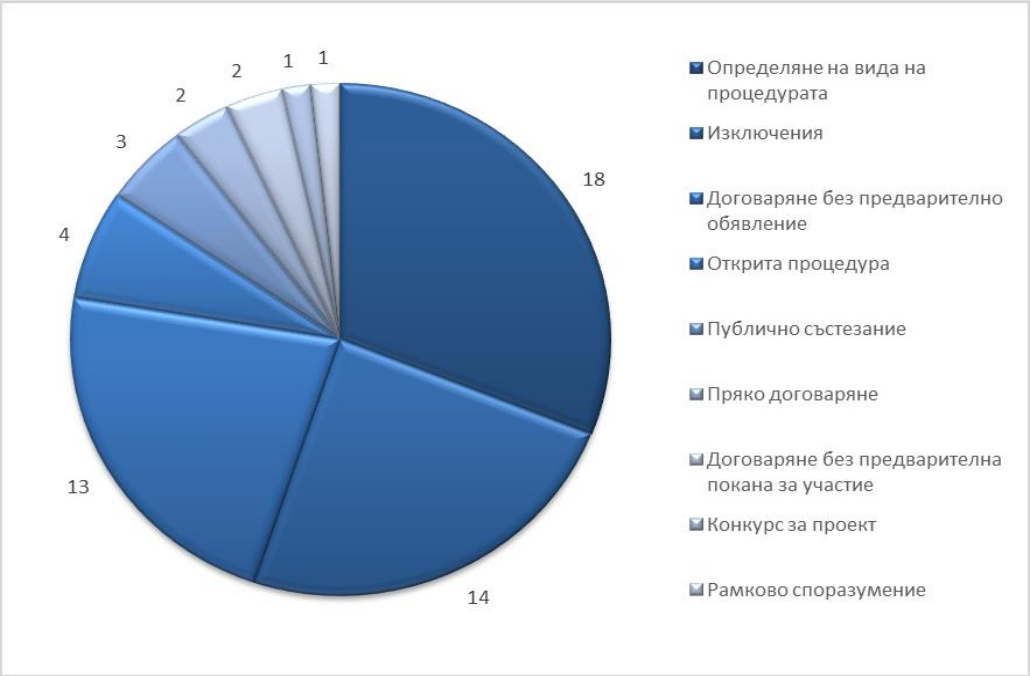

Фиг. 2. Предоставени разяснения по възлагането на обществени поръчки според реда за възлагане

Независимо от ограниченията, наложени от извънредната обстановка във връзка с пандемията от Covid-19, през 2021 г. агенцията продължи да оказва и методическа помощ чрез преки консултации, организирани по искане на различни органи/организации, с цел обсъждане и предоставяне на разяснения по законодателството в областта на обществените поръчки във връзка с конкретни казуси.

Различни въпроси от областта на обществените поръчки са дискутирани с представители на Министерството на правосъдието, Централната избирателна комисия, дирекция „Централно координационно звено" към Администрацията на Министерския съвет, Върховната касационна прокуратура, Министерството на транспорта и информационните технологии, Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация" и др.

Част от обсъжданите въпроси в рамките на преките консултации засягат запазените обществени поръчки, договорите за доставка на природен газ, поръчки за осигуряване на достъп до бази данни, закупуване на специално камуфлажно облекло и т.н.

➢ Дейности във връзка с изготвяне на стандартизирани документи и изисквания относно обществените поръчки

През 2021 г. е проведена съгласувателна процедура по чл. 231, ал. 2 от ЗОП относно предлаган проект на стандартизирани изисквания в техническите спецификации и на стандартизирани клаузи на договори за възлагане на обществени поръчки с предмет „Доставка на течни горива за отопление". По реда на чл. 109, ал. 2 ППЗОП документите са публикувани на ПОП и изпратени за съгласуване на съответните компетентни органи, след което получените становища са предоставени на вносителя (Агенция „Митници"), с оглед тяхното отразяване.

➢ Проучване на добри практики

Във връзка с функциите, отнасящи се до методическа подпомагане на възложителите, през периода са проучени практиките на държавите членки при сключване на рамкови договори от централни органи за покупки, възлагане на поръчки за нуждите на посолствата на държавите членки в трети страни,доставки на енергийни продукти, използване на критерии за икономическо и финансово състояние и др.

С оглед популяризиране и насърчаване възлагането на иновативни поръчки, АОП анонсира на ПОП първото издание на конкурса „Европейските награди за иновативни обществени поръчки".[3] Конкурсът се организира от Европейския съвет за иновации към Комисията, с награди за участници от всички държави членки на ЕС в три категории: „Стратегия за иновативни обществени поръчки"; „Решаване на предизвикателства, които пандемията постави пред обществата"; „Лидерство в обществените поръчки".

II.4. Външен контрол, осъществяван от АОП

Външният предварителен контрол, извършван от АОП, е форма на методическа помощ. Основната му цел е да въздейства върху слабите места при откриването и провеждането на процедури за обществени поръчки, да редуцира лошите практики при възлагането и да способства за законосъобразното разходване на публичните средства. Чрез провеждането му на възложителите се предоставят практически препоръки и указания за отстраняване на допуснати нарушения и грешки.

[3] https://www2.aop.bg/ek-startira-konkurs/

През 2021 г.упражняваният от агенцията контрол включва извършване на проверки на:

- процедури за възлагане на обществени поръчки, определени чрез случаен избор (по чл. 232 от ЗОП);
- процедури на договаряне (по чл. 233 от ЗОП);
- изменения на договори за обществени поръчки на основание чл. 116, ал. 1, т. 2 от ЗОП (по чл. 235 от ЗОП).

В обхвата на проверките попадат процедури (при контрола по чл. 232 и чл. 233 от ЗОП) и допълнителни споразумения към договори (при контрола по чл. 235 от ЗОП), чиято прогнозна стойност, респ. стойност на договора, който се изменя, е равна на или е по-висока от 1 000 000 лв. без ДДС – за строителство, и 200 000 лв. без ДДС – за доставки и услуги.

Считано от 01.07.2021 г., контролът се реализира в електронна среда чрез ЦАИС ЕОП. За целта, на посочената дата е въведен в експлоатация модул „Външен контрол, осъществяван от АОП". Чрез неговото прилатане контролната дейност на Атенцията стана елемент от електронизирания възлагателен процес. Използването на модула наложи промяна на реда и условията за обмен на документи между възложителите и АОП. Изготвени са нови Правила за електронен обмен на информация при осъществяване на външен предварителен контрол, методически указания за различните видове проверки (3 бр.), както и нови образци на становища и придружителни писми за нуждите на контрола по чл. 232, чл. 233 и чл. 235 от ЗОП.

През 2021 г. са обработени общо 667 преписки, от които:

- 432 бр. са във връзка с контрола чрез случаен избор по чл. 232 от ЗОП;
- 230 бр. касаят процедури на договаряне (контрол по чл. 233 от ЗОП);
- 5 бр. са свързани с изменения на договори за обществени поръчки (контрол по чл. 235 от ЗОП).

➢ Контрол чрез случаен избор

Контролът чрез случаен избор се осъществява върху процедури за обществени поръчки, които се оповестяват в РОП чрез публикуване на обявление. Той е двуетапна проверка – преди и след стартиране на възлагането. На първия етап прегледът обхваща проектите на решението и обявлението, с които се оповестява откриването на процедурата, техническите спецификации за изпълнение на договора, както и методиката за оценка на офертите, когато е приложимо. На втория етап се разглеждат същите документи, одобрени от възложителя при откриване на процедурата. Контролът приключва на първи етап за процедурите, при които сроковете за подаване на оферти или заявления за участие са съкратени,

аргументирана е необходимост от спешно сключване на договор или е проведено „публично състезание" преди това.

Процедурите, които попадат в обхвата на контрола чрез случаен избор, следва да се регистрират в специализиран софтуер - Система за случаен избор (ССИ), преди откриване на възлагането. Всеки работен ден, след прилагане на утвърдена методика, която отчита нивото на риск, ССИ избира най-малко една процедура за проверка.

През 2021 г. са изпратени 4 314 регистрационни форми (РФ) на процедури, от които за контрол от АОП са избрани 262 (6,7% от подадените РФ). На първи етап са разгледани проекти на документи за 256 обществени поръчки. Изразени са 246 становища, а в останалите 10 случая е установено, че избраните за разглеждане процедури не попадат в обхвата на предварителния контрол. Проверка на втори етап е осъществена в 176 случая. Образувани са общо 432 преписки.

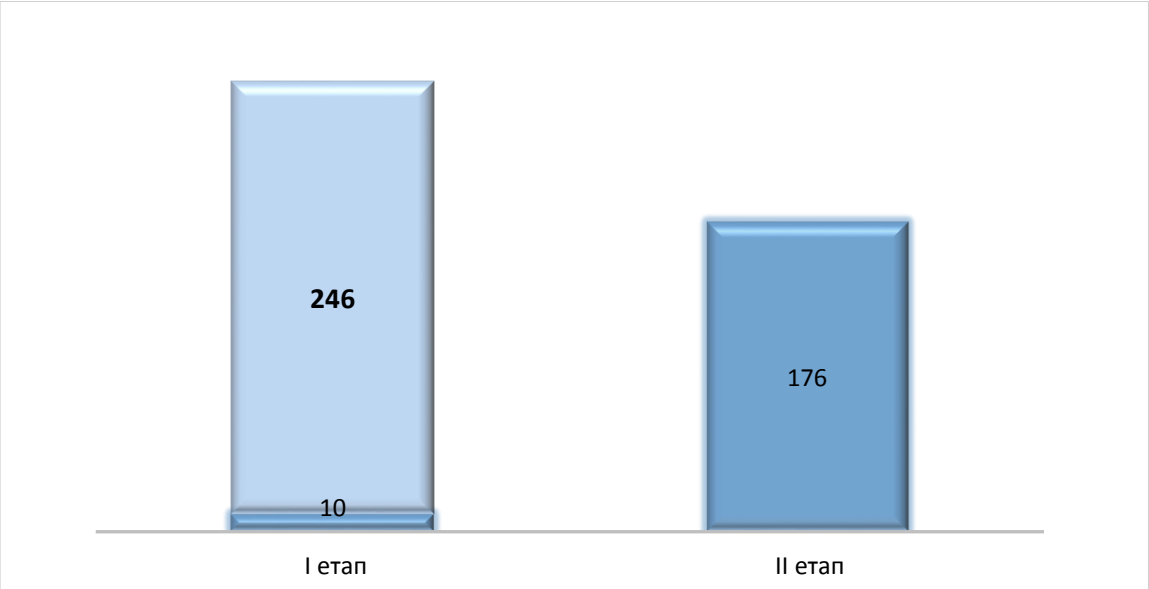

Фиг. 3. Образувани преписки във връзка с контрола чрез случаен избор

Данните за проверените през 2021 г. процедури показват, че възложителите, които най-често са били обект на контрол чрез случаен избор, са публичноправни организации (35%) и общини (35%). Разгледани по вид, в основната си част проверените процедури са „открити" (70%) и „публични състезания" (27%). Половината от изразените становища са във връзка с възлагане на поръчки с обект „доставки". При по-голямата част от прегледаните случаи (66% от всички проверени процедури), избраният критерий за възлагане на договора е „най-ниска цена". От гледна точка на вида на финансиране, обект на контрол са предимно поръчки, финансирани със средства от националния/общински бюджет.

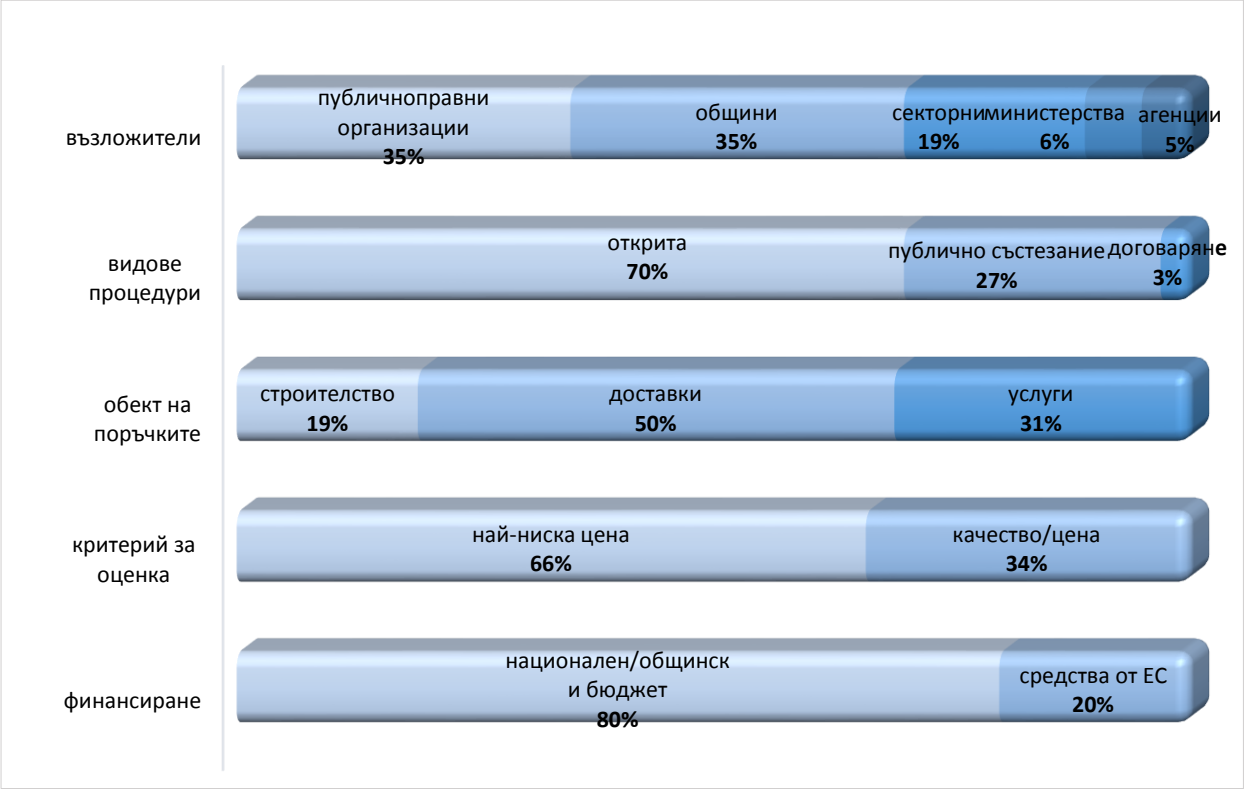

Фиг. 4. Разпределение на проверените процедури по различни критерии

Резултатите от осъществения през 2021 г. контрол чрез случаен избор показват, че на първия етап при 99% от проверените процедури се установяват несъответствия с разпоредбите на ЗОП. Наблюдаваните на втория етап на контрол неточности са значително по-малко. В 53% от случаите проверките завършват без констатации за нарушения при прилагането на законодателството в областта на обществените поръчки, а в останалите 47% пропуските са по-малко в сравнение с първата проверка. Освен това, второто становище се предоставя на възложителя в нормативноопределения срок за внасяне на промени в условията на процедурата, което дава възможност несъответствията да бъдат отстранени.

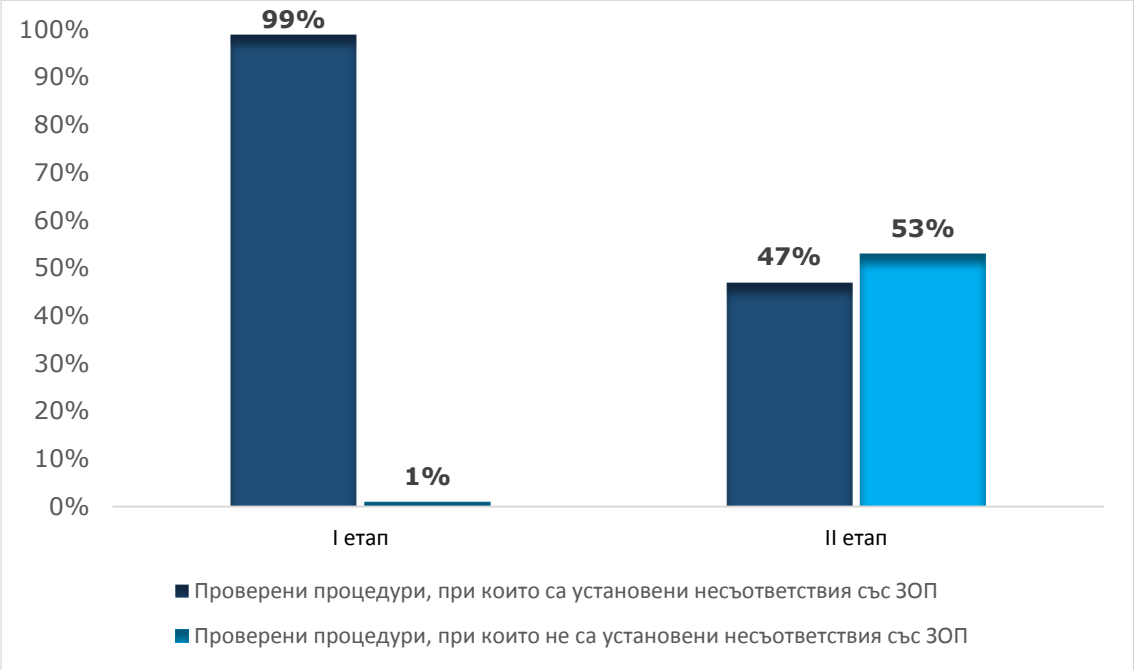

Фиг. 5. Резултати от контрола чрез случаен избор

Относно констатираните през 2021 г. основни и специфични грешки, установени в резултат на КСИ, е изготвен доклад, с оглед неговото публикуване на ПОП. Той синтезира резултатите от първия етап на КСИ, осъществен през периода 01.12.2020 г. - 30.11.2021 г. Най-често допусканите грешки на етапа на подготовка на възлагателния процес са илюстрирани с конкретни примери, чиято цел е да подпомогнат възложителите да прилагат законосъобразно нормативната уредба в областта.

➢ Контрол върху процедури на договаряне

При процедурите на договаряне без предварително обявление, договаряне без предварителна покана за участие и пряко договаряне най-слабо са застъпени принципите на ЗОП - публичност, прозрачност и конкурентност, което ги определя като рискови. По тази причина те могат да се прилагат от възложителите само при наличие на определени предпоставки и при спазване на изрично посочени в ЗОП условия.

Агенцията осъществява контрол върху изброените процедури, когато се откриват на основание чл. 79, ал. 1, т. 3, 4, 6, 9 и 10 ЗОП и чл. 182, ал. 1, т. 1 и т. 4 от ЗОП. Спазването на изискванията на закона се установява чрез проверка на съответствието между избраното правно основание с мотивите на възложителя, съдържащи се в решението за откриване и приложените доказателства.

През 2021 г. са прегледани общо 230 процедури на договаряне. Изразени са 189 становища, в 21 случая е установено, че съответното възлагане не подлежи на контрол, поради ниска стойност на поръчката, а 20 процедури са прекратени преди изготвяне на становището.

През отчетния период 71 бр. от проверените процедури са открити на основание чл. 79, ал. 1, т. 4 от ЗОП и чл. 182, ал. 1, т. 1 от ЗОП. Посочените хипотези за договаряне се прилагат при настъпване на изключителни обстоятелства (§ 2, т. 17 от ДР на ЗОП). Това са събития като природни бедствия, аварии, катастрофи, както и други, които непосредствено застрашават живота и здравето на хората и затрудняват или нарушават нормалното изпълнение на нормативно установени дейности на възложителя. В такива случаи следва да се предприемат неотложни действия, поради което не могат да бъдат спазени сроковете, включително съкратените, за открита или ограничена процедура, или състезателна процедура с договаряне, респ. договаряне с предварителна покана за участие. В 79% от проверените през 2021 г. случаи са изразени препоръки към възложителите за осигуряване на допълнителни мотиви и доказателства, обосноваващи избраното правно основание, а в останалите 21% необходимостта от спешно възлагане на договора е потвърдена.

През 2021 г. са проверени общо 76 процедури, открити на основание чл. 79, ал. 1, т. 3, б. „в" от ЗОП. Посоченото правно основание предполага наличие на изключителни права, включително на права на интелектуална собственост. В тези случаи възложителите нямат алтернативен доставчик на съответната стока или услуга и по тази причина канят лицето, носител на правата.

През 2021 г. е осъществен контрол на 27 процедури, открити на основание чл. 79, ал. 1, т. 6 от ЗОП. Посочената правна норма се прилага, когато са необходими допълнителни доставки на стоки от същия доставчик, предназначени за частична замяна или допълване на наличните доставки и съоръжения, като смяната на доставчика ще доведе до несъвместимост или до съществени технически затруднения при експлоатацията и поддържането, поради придобиване на стока с различни технически характеристики. Анализът на проверените през 2021 г. процедури открити на основание чл. 79, ал. 1, т. 6 от ЗОП показва, че с тази възможност си служат секторните възложители. От разгледаните 27 договаряния на основание чл. 79, ал. 1, т. 6 от ЗОП, само 1 е открито от публичен възложител.

През същата година са прегледани 13 договаряния на основание чл. 79, ал. 1, т.3, б. „б" от ЗОП. Визираната правна норма се прилага, когато поръчката може да бъде изпълнена само от определен изпълнител поради липса на конкуренция, дължаща се на технически причини.

Обобщена информация за проверените договаряния (брой) по чл. 79, ал. 1 т. 3, 4, 6, 9 и 10 от ЗОП и чл. 182, ал. 1, т. 1 и т. 4 от ЗОП е представена графично по-долу (фиг. 6):

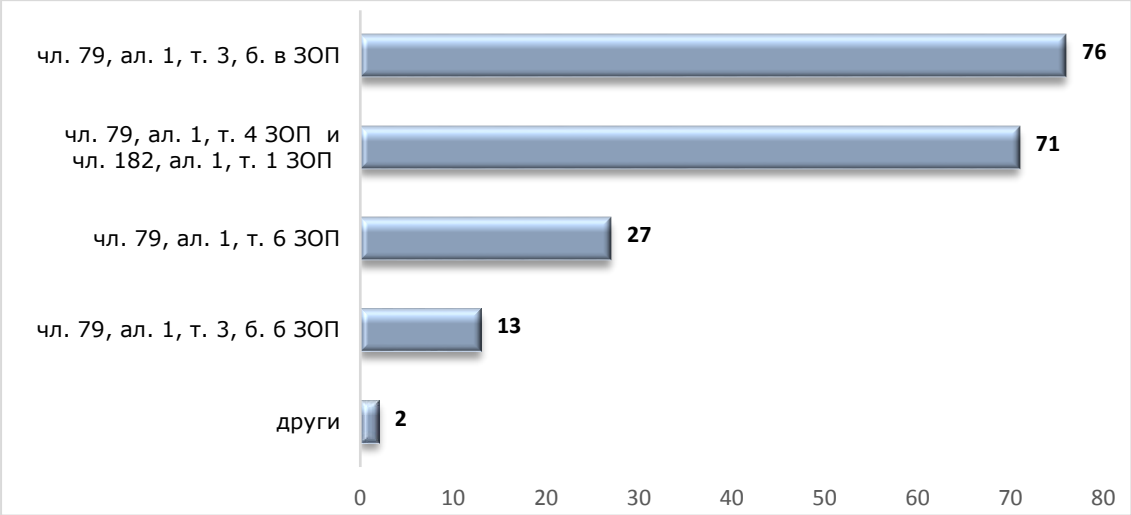

Фиг. 6. Разпределение на проверените процедури според правното основание

Относно обекта на обществените поръчки, данните показват, че от всички проверени през 2021 г. договаряния, с най-висок дял са процедурите с обект „услуги" – 102 бр., следвани от тези за „доставки" – 68 бр., и „строителство" - 19 бр. (фиг. 7). Почти всички поръчки с обект „строителство" са възложени с процедури на договаряне по чл. 79, ал. 1, т. 4 от ЗОП и чл. 182, ал. 1, т. 1 от ЗОП, т.е. поради настъпване на изключителни обстоятелства по смисъла на § 2, т. 17 от ДР на ЗОП.

Фиг. 7. Разпределение на проверените процедури според обекта на поръчката

По отношение на възложителите, 59% от разгледаните през 2021 г. процедури са открити от публични възложители, а 41% - от секторни. (фиг. 8).

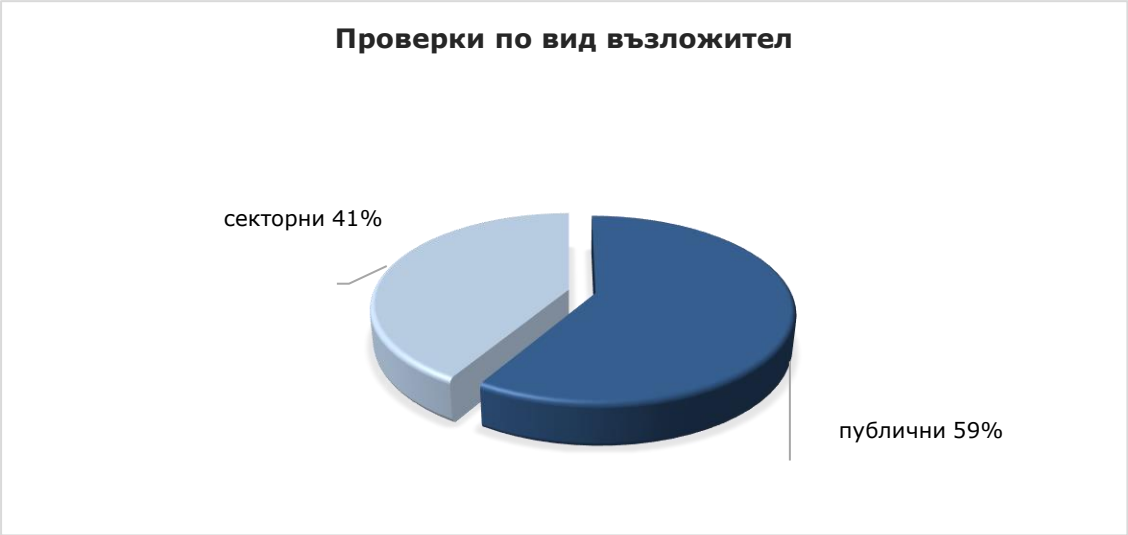

Фиг. 8. Разпределение на проверените процедури според вида на възложителя

През 2021 г. обхванатите от контрола **189 процедури на договаряне** са на стойност приблизително 460 млн. лева – за сравнение, стойността на проверените процедури през 2020 г. е 410 млн. лева (фиг. 9).

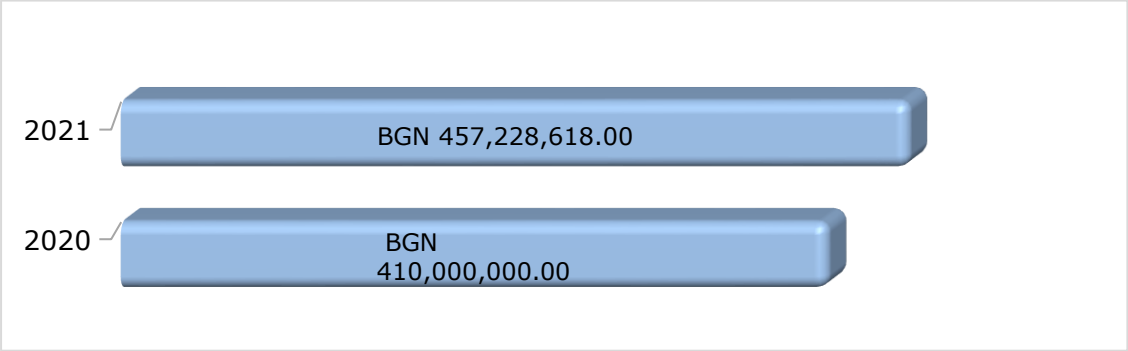

Фиг. 9. Стойност на проверените процедури на договаряне

➢ Контрол на изменение на договори

Предварителен контрол при изменение на договори за обществени поръчки АОП осъществява в случаите, при които в резултат на непредвидени обстоятелства (§ 2, т. 27 от ДР на ЗОП) е възникнала необходимост от извършване на допълнителни доставки, услуги или строителство, които не са включени в първоначалната обществена поръчка, а смяната на изпълнителя е невъзможна поради икономически или технически причини или би предизвикала значителни затруднения или

дублиране на разходите (чл. 116, ал. 1, т. 2 от ЗОП). На проверка подлежат изменения, чиято стойност е равна или по-висока от 20 на сто от стойността на договора.

Контролът се изразява в преглед на представените от възложителя мотиви и доказателства към тях. Извършва се преди сключването на допълнителното споразумение, което дава възможност заключенията от нея да се вземат предвид от възложителя преди пристъпване към анексиране на договора.

През 2021 г. са обработени 5 преписки за изменение на договори за обществени поръчки, при които е възникнала необходимост от извършване на допълнително строителство. В 4 от тях е препоръчано възложителят да осигури допълнителни мотиви и доказателства, обосноваващи избраното правно основание, а в 1 случай е установено, че стойността на изменението не попада в обхвата на контрола.

При този вид контрол, стойността на предложените изменения е над 5 млн. лв. към договори, чиято обща стойност е над 10 млн. лв.

Следва да се отбележи, че контролната дейност на АОП е форма на активен диалог по практическото прилагане на законодателството по обществени поръчки и важен инструмент за осигуряване на прозрачно и ефективно разходване на публичните средства. Въведеждането на нови условия и ред за обмен на документи при осъществяването на външния предварителен контрол спомогна за подобряване на процеса на комуникация между възложителите и агенцията. Предоставяните в резултат на проверките препоръки и указания насърчават и дисциплинират възложителите да създават условия за лоялна конкуренция и да оптимизират управлението на реализираните от тях проекти. Предварителният контрол съдейства за създаване и утвърждаване на единна практика при възлагане на обществените поръчки, което повишава общественото доверие към възлагателния процес.

II.5. Осигуряване на публичност и прозрачност на информацията, свързана с възлагането на обществени поръчки

➢ Развитие на електронните обществени поръчки

През отчетната година успешно приключи изпълнението на проект „Разработване, внедряване и поддръжка на единна национална електронна уеб-базирана платформа: Централизирана автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки" (ЦАИС ЕОП)", финансиран от Оперативна програма „Добро управление" (ОПДУ), съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

През периода усилията на АОП са свързани с тестване, приемане и въвеждане в експлоатация на модули от Етап II на проекта - „Електронен търг (e-Auction)", „Външен контрол, осъществяван от АОП (PPA control)", „Последващ контрол (e-Audit)", „Външни експерти (External Experts)", „Електронна жалба (e-Appeal)", „Електронен магазин (e-Shop)", „Електронни заявки по договори (e-Ordering)", „Модул за планиране на потребностите (e-Planning)", „Оценяване (e-Evaluation)", „Електронно възлагане и управление на договор (e-Contract)" и „Електронно разплащане (e-Payment)".

В резултат, всички модули на системата са въведени в експлоатация. Предоставена е възможност възлагането на обществените поръчки да се управлява чрез функционалностите на националната платформа.

В края на месец април 2021 г. е проведено информационно онлайн събитие относно постигнатите резултати по проекта за изграждане на националната електронна платформа.

Отчетната 2021 г. е първата пълна календарна година, през която всички обществени поръчки се откриват и възлагат в електронна среда.

С това се осигури възможност за провеждане на обществените поръчки изцяло електронно от етапа на планиране до възлагане и управление на договор. По-конкретно, ЦАИС ЕОП позволява електронно да се извършват дейностите по планиране, обявяване, подаване на заявления/оферти, изготвяне на протоколи, доклади, информация за комуникацията между възложителя и комисията във връзка с действията по приемане и утвърждаване на докладите, издаване на административни актове от възложителите, класиране, сключване и проследяване на изпълнението на договор. Въвеждането в експлоатация на всички

функционалности на системата направи възможно използването на изцяло електронни техники и инструменти при възлагане на поръчки като електронен търг, електронен каталог, електронен магазин и др. ЦАИС ЕОП облекчи работата на крайните потребители, като намали административната тежест, времето и разходите, редуцира възможността за допускане на грешки и стандартизира начина на работа на възложителите. Електронизацията на сектора повиши неговата публичност и прозрачност, сигурността на информацията, осигури по-широк достъп за участие и увеличи конкуренцията.

Уеб-базираната платформа осигури единна точка за достъп до цялата налична информация по конкретна поръчка.

Предимствата от използването на платформата се очертаха и във връзка с пандемията от COVID 19 и всички произтичащи от нея последици. Електронизацията на обществените поръчки осигури възможност за безпроблемно протичане на възлагателния процес с оглед предприетите в страната мерки за ограничаване разпространението на вируса. Предоставянето на среда за провеждане на процедурите за обществени поръчки изцяло чрез електронни средства позволи на всички страни да работят отдалечено, а развитието на съвременните информационни технологии направи достъпа и управлението на обществените поръчки възможно от всяка точка на света, включително чрез употребата на мобилни устройства.

➢ Използване на ЦАИС ЕОП

През отчетната 2021 г. общият брой на обявените поръчки в ЦАИС ЕОП е 19 345. От тях 13 083 са процедури за възлагане на обществени поръчки по чл. 18 от ЗОП с обща прогнозна стойност 16 341 483 573,60 лв. Публикуваните поръчки на ниска стойност по чл. 20, ал. 3 или ал. 7 от ЗОП са 6 262 бр., чиято обща прогнозна стойност е 483 612 859,91 лв.

В същия период, общият брой на оповестените в ЦАИС ЕОП поръчки, съфинансирани от фондовете на ЕС, е 2 106 бр. Тяхната прогнозна стойност е 3 258 462 184,31 лв.

Използването на ЦАИС ЕОП е задължително и за стопанските субекти – кандидати и участници в обществените поръчки. За отчетния период чрез системата са подадени 86 382 оферти.

➢ Център за обслужване на потребители на ЦАИС ЕОП

През 2021 г. продължава дейността на Центъра за обслужване на потребители на ЦАИС ЕОП (наричан също „Колцентър"). Дежурните екипи работят при средно дневно натоварване от над 100 потребителски обаждания.

С цел подобряване качеството на обслужването в Центъра за обслужване на потребителите на ЦАИС ЕОП, разговорите се записват. За всяко прието обаждане, в системата на колцентъра се създава задача, в която се вписва естеството, както и начина на разрешаване на казуса. Тези данни се използват за мониторинг на дейността на колцентъра, както и при планиране на оптимизации на ЦАИС ЕОП. Обратната връзка от потребителите дава възможност за идентифициране на областите, в които най-често се срещат затруднения при работа със системата, както и за изготвяне на подходящи помощни материали - инструкции, отговори на често задавани въпроси, актуализация на ръководства и др.

През 2021 г. е регистриран най-висок брой входящи обаждания от създаването на колцентъра до сега. В периода 01 януари – 31 декември 2021 г. входящите обаждания от потребители са 26 718. Наблюдава се повишаване на броя на приетите обаждания с малко над 45% в сравнение със същия период на 2020 г., когато те се равняват на 17 966. Това се дължи на въвеждането в експлоатация на всички модули на ЦАИС ЕОП, както и на осъществените през годината редица оптимизации на нейните функционалности и произтичащата от това необходимост голяма част от действията на страните във възлагателния процес да се извършват в системата.

С цел изясняване и решаване на възникнали при крайните потребители конкретни практически проблеми при работа с ЦАИС ЕОП са реализирани 10 495 изходящи обаждания.

За разлика от 2020 г., когато се наблюдава ясно изразена тенденция на повишаване на входящите обаждания през второто полугодие (което е свързано с влизането в сила на задължението на всички възложители да използват ЦАИС ЕОП,считано от 14 юни 2020 г.), през 2021 г. месечното натоварване е по-равномерно, с изключение на м.март, когато са регистрирани най-много обаждания – 3 182 бр., и м. май, когато е отбелязан минимум на обажданията и те са почти два пъти по-малко спрямо м. март – 1 652 бр. (Фиг. 10). Средният месечен брой на входящите обаждания е 2 230.

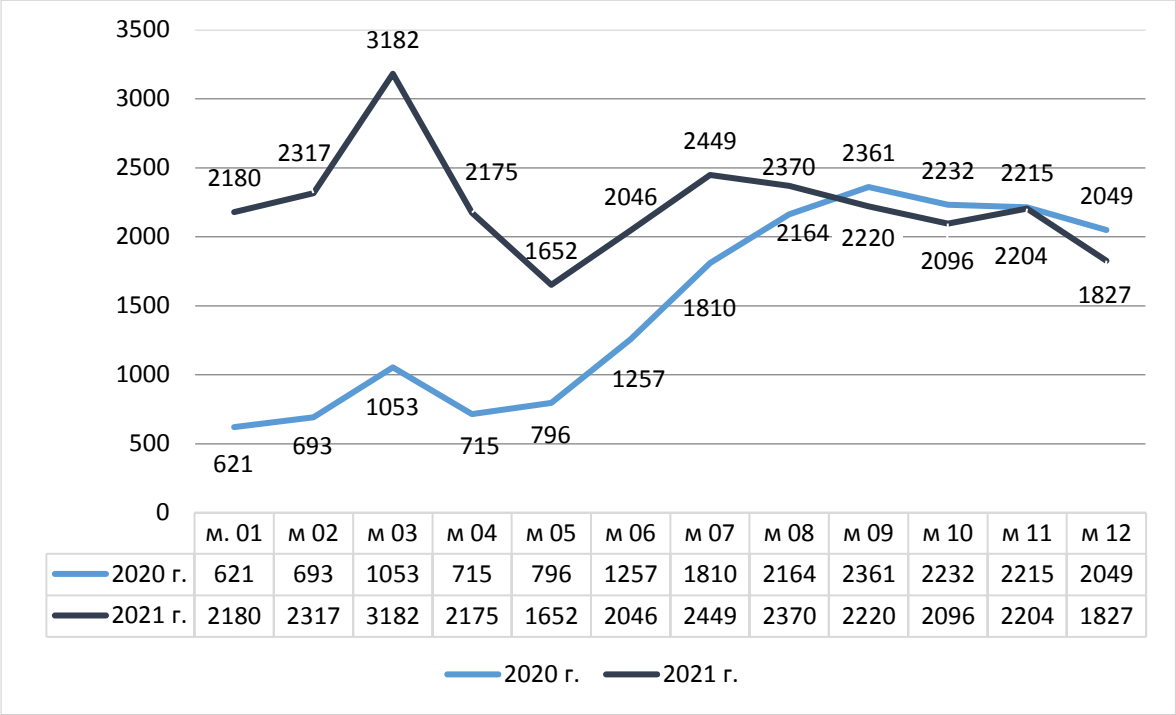

	м. 01	м 02	м 03	м 04	м 05	м 06	м 07	м 08	м 09	м 10	м 11	м 12
2020 г.	621	693	1053	715	796	1257	1810	2164	2361	2232	2215	2049
2021 г.	2180	2317	3182	2175	1652	2046	2449	2370	2220	2096	2204	1827

Фиг. 10. Брой на входящите обаждания, регистрирани в Центъра за обслужване на потребители на ЦАИС ЕОП през 2020 и 2021 г. (по месеци)

Анализът на потребителската активност по вид на потребителя показва, че за отчетната година най-активни потребители остават възложителите с 19 597 обаждания или 73% от общия годишен брой обаждания. На следващо място са стопанските субекти с 6 577 (25%) обаждания и физическите лица - с 452 (2%) обаждания.

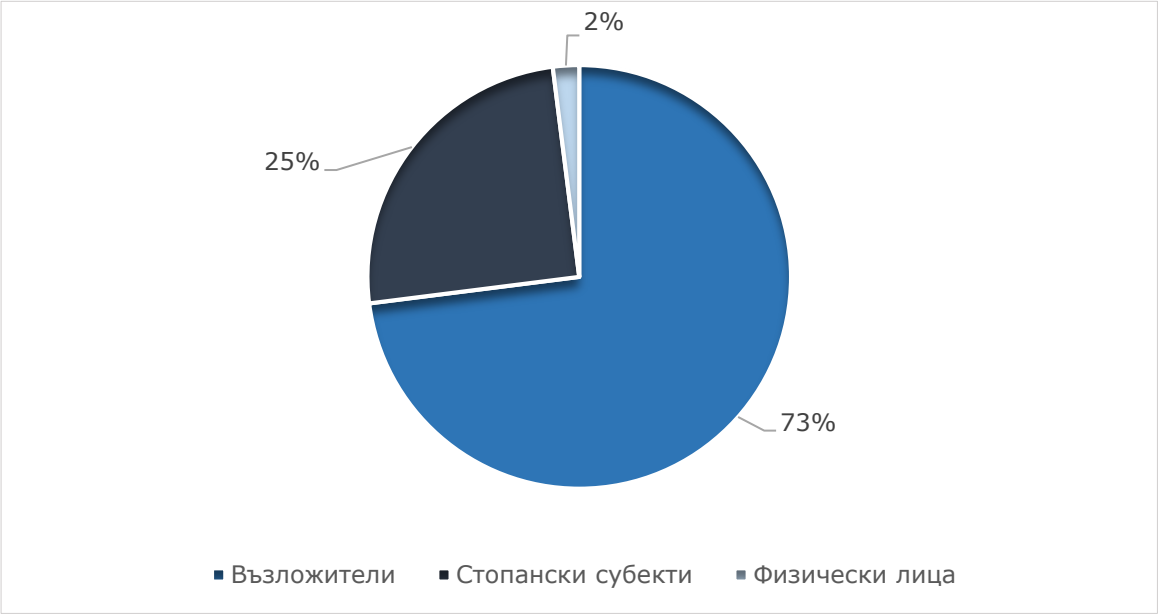

Фиг. 11. Анализ на потребителската активност по вид потребител за 2021 г.

През отчетния период най-често задаваните въпроси от потребители на системата могат да бъдат обособени в следните пет категории: създаване и публикуване на информация за сключен договор, използване на електронен подпис, регистрация и достъп на потребители в системата, подготовка на поръчката за публикуване и попълване, подписване и подаване на оферта.

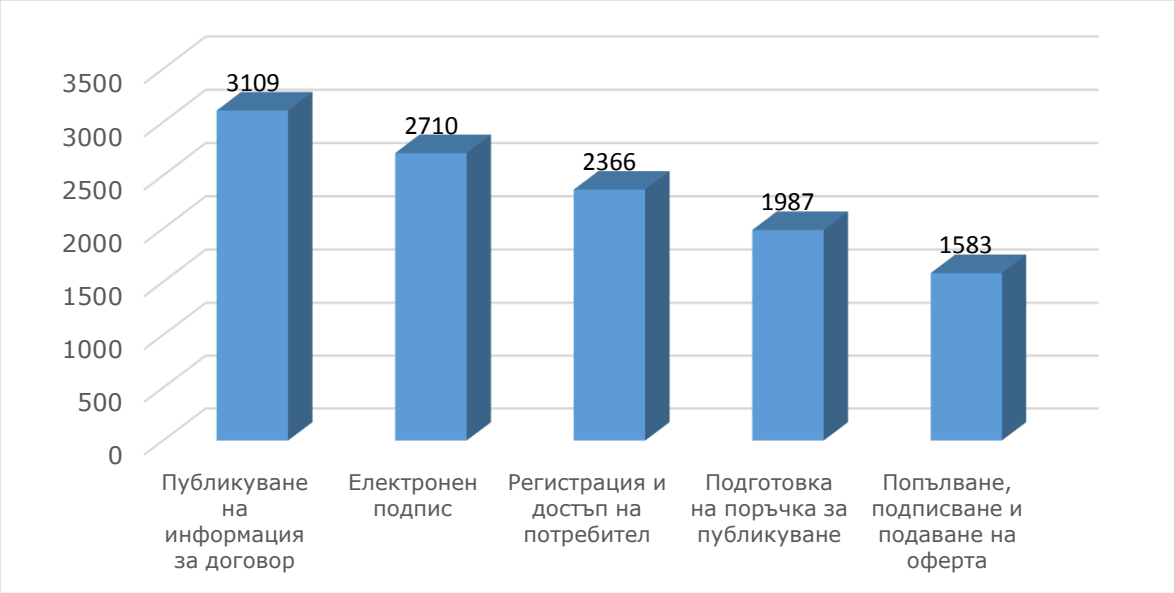

Фиг. 12. Брой на постъпилите обаждания по категория на запитването за 2021 г.

- **Категория „Публикуване на информация за договор"**

Въпросите на потребителите във връзка с тази функционалност формират най-голямата категория обаждания през годината. Причина за това е въвеждането през м. юни 2021 г. на техническото изискване за задължително попълване на структурирани данни за всеки сключен договор. Оптимизацията цели ограничаване на вероятността за допускане на грешки от страна на възложителите, както и повишаване публичността и прозрачността във възлагателния процес.

- **Категория „Електронен подпис"**

През 2021 г. продължава тенденцията потребителите да се обръщат към служителите на колцентъра с въпроси, свързани с използването на електронен подпис. В голямата си част тези обаждания не касаят работата на ЦАИС ЕОП, а са свързани с необходимостта от локални настройки на работните станции, както и настройки на съответните сертификати.

- **Категория „Регистрация и достъп на потребител в ЦАИС ЕОП"**

Въпросите, свързани с регистрацията и достъпа на регистрирани потребители до ЦАИС ЕОП формират една от най-големите категории обаждания. Потребителите на системата обичайно търсят съдействие при първоначална регистрация, както и при необходимост от редакция в потребителския/служебния им профил, блокиране на служебен профил, затруднения при достъп, поради забравена парола или потребителско име и др .

- **Категория „Подготовка на поръчка за публикуване"**

Голяма част от обажданията на възложителите са свързани с необходимост от техническо съдействие при подготовката на поръчки в ЦАИС ЕОП. Най-често това са въпроси, свързани със създаване на изисквания към участниците, използване на формули за оценка, работа с обособени позиции, създаване и публикуване на обявления и решения и др.

- **Категория „Попълване, подписване и подаване на оферта"**

В тази категория въпросите на потребителите са свързани с подготовката, подписването и подаването на оферта в системата. Въпросите засягат работата с уникалната ключова двойка, с която се криптират заявленията/офертите, приемане на покани за участие в обществени поръчки, участие в поръчки на обединения, подаване на оферта от профила на физическо лице и др.

Основният акцент в работата на служителите в колцентъра през 2021 г. е подобряване качеството на обслужването на крайните потребители на ЦАИС ЕОП. През отчетната година фокусът е насочен към организиране на обучения за експертния състав на колцентъра, с цел поддържане и надграждане на професионалната експертиза на служителите.

В изпълнение на приоритета за развитие на компетентността на екипа на АОП, ангажиран с обслужването на външни потребители, е разработена и реализирана всеобхватна програма за вътрешни обучения. По програмата са проведени 14 тематични обучения с лектори от АОП. Целта на проведените обучения е повишаване и придобиване на умения за работа със системата.

Различните бизнес процеси в ЦАИС ЕОП са представени интерактивно, за да онагледят теоретичната част и способстват за усвояване на нови знания.

Базовата програма е предназначена за новопостъпили служители и включва седем основни теми. Надграждащата програма е насочена към разясняване на новите модули и представяне на оптимизираните функционалности.

Обучителната програма получава висока оценка от участниците. Наблюдават се и положителни резултати в дейността на колцентъра.

Служителите на колцентъра са участвали и в серия обучения, организирани от разработчика на ЦАИС ЕОП – Консорциум „Електронни обществени поръчки". В рамките на 4-дневна онлайн сесия, на служителите са представени особеностите на най-новите функционалности и модули на системата.

➢ Портал за обществени поръчки

Порталът за обществени поръчки осигурява актуална информация в областта на обществените поръчки за всички заинтересовани страни. За улеснение на потребителите, информацията е организирана в отделни секции

В началната страница на ПОП, в рубриката „Актуално" се визуализират най-новите публикации. През 2021 г. са публикувани 54 новини, касаещи различни инициативи, събития и реализирани от АОП дейности.

Актуална информация относно дейността, структурата и функциите на АОП се съдържа в секция „АОП". Информация, свързана с националното и европейско законодателство в областта на обществените поръчки, потребителите на ПОП, могат да открият в секция „Законодателство". Методическите указания, издавани от изпълнителния директор на АОП, както и други полезни наръчници, указания и ръководства се съдържат в секция „Методология". Стратегическите документи – планове, стратегии и политики в областта на обществените поръчки са обособени в отделна секция – „Стратегически документи". В отделна секция е обособена и информацията за предварителния контрол, осъществяван от АОП. Образците на документи, утвърдени от изпълнителния директор на АОП, стандартизираните образци на документи по ЗОП, както и друга полезна информация се съдържа в секция „Образци и списъци". Специализираните секции „Е-Услуги", „Възложители" и „Стопански субекти" дават възможност за бързо търсене в информацията за услугите на ЦАИС ЕОП, както и в РОП.

Допълнително чрез вход в системата и от РОП на ЦАИС ЕОП е осигурен достъп до ръководствата за възложители и стопански субекти, които се актуализират с всяко обновяване на продукционната среда.

Полезна информация за потребителите на ЦАИС ЕОП се поддържа в рубриките „ЦАИС ЕОП – Актуално" и „ЦАИС ЕОП – Въпроси и отговори". Осигурен е и бърз

достъп до съдържанието на тези рубрики чрез вертикален панел на ПОП. През 2021 г. в рубриката „ЦАИС ЕОП – Актуално" са публикувани/актуализирани 9 инструкции за работа със системата. Отговори на най-често задаваните въпроси от потребителите се публикуват в рубриката „ЦАИС ЕОП – Въпроси и отговори", която през 2021 г. е обновена 3 пъти.

АОП провежда интерактивни анкети сред потребителите на ПОП. През 2021 г. са регистрирани общо над 820 мнения на различни заинтересовани страни по зададени въпроси.

Агенцията събира и анализира информация за потребителите на сайта и на ЦАИС ЕОП, като за 2021 г. данните за посещаемостта на ПОП са следните:

- брой уникални потребители, посетили ПОП – 193 660;
- брой сесии[4] - 1 222 917;
- брой преглеждания на страници – 1 874 874;
- среден брой сесии на потребител – 6.31;
- среден брой прегледани страници на сесия – 1.53.

Следващата фигура илюстрира броя на сесиите в ПОП по месеци за 2021 г.

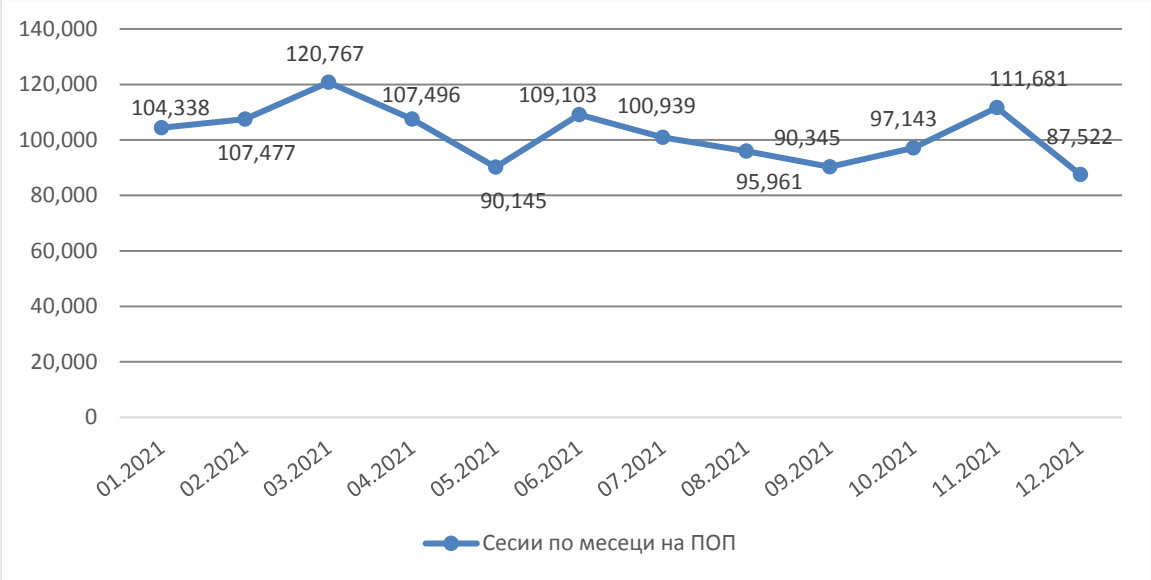

Фиг. 13. Разпределение на сесиите (по месеци)

[4] Сесиите показват колко пъти сайтът е зареден от потребител.

Що се отнася до данните за посещаемостта на ЦАИС ЕОП през 2021 г., те са следните:

- брой уникални потребители, посетили ЦАИС ЕОП – 429 453;
- брой сесии – 4 144 713;
- брой преглеждания на страници – 58 698 432;
- среден брой сесии на потребител – 9.65;
- среден брой страници на сесия – 14.16.

Следващата фигура илюстрира броя на сесиите по месеци за 2021 г. на ЦАИС ЕОП.

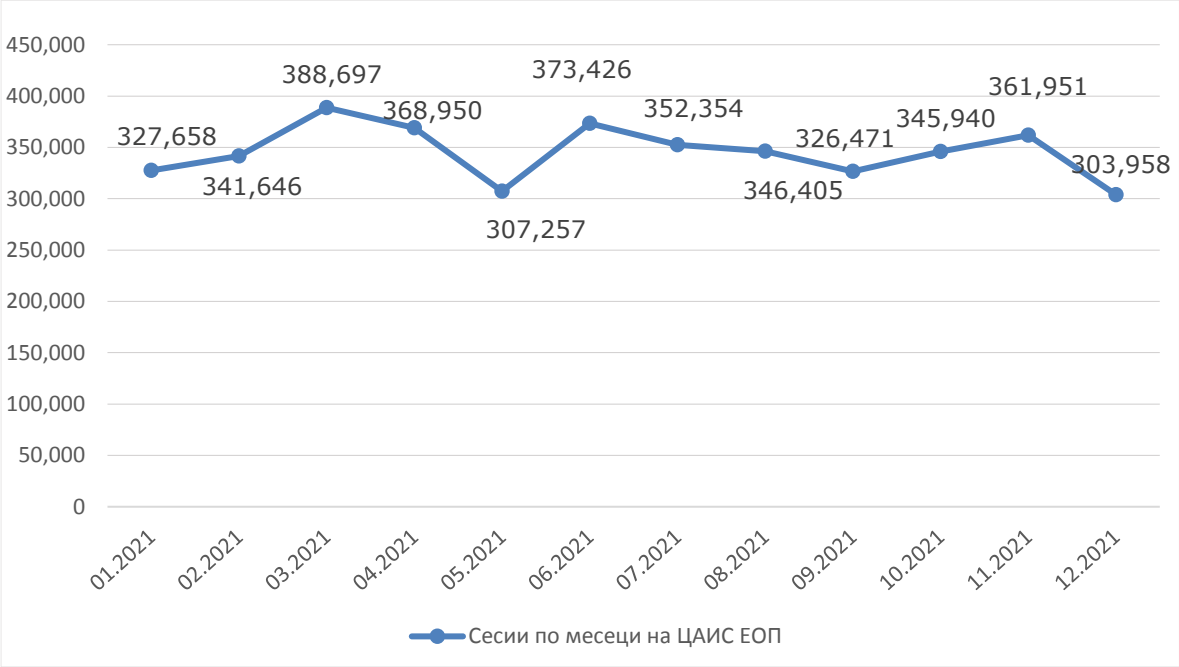

Фиг. 14 Разпределение на сесиите на ЦАИС ЕОП (по месеци)

➢ Регистър на обществените поръчки

През 2021 г. продължи паралелното използване и поддръжане на две системи, които съдържат информация за обществени поръчки в страната – ЦАИС ЕОП и Регистъра на обществените поръчки, открити преди задължителното използване на ЦАИС ЕОП.

И двата регистъра предоставят на потребителите възможности за бързо и разширено търсене, като разширеното търсене дава възможност информацията да бъде филтрирана по широка гама от критерии. Имплементирана е функционалност за запазване на комбинация от критерии като шаблон за търсене, който може да се използва многократно.

Всеки потребител може да се абонира и за получаване на автоматично уведомление по електронна поща за публикувани поръчки/документи в РОП, които отговарят на зададените критерии в конкретен шаблон.

Данните показват, че през 2021 г. в ЦАИС ЕОП са създадени нови 1 816 шаблона за търсене и са подадени 1 679 заявки за електронен абонамент.

ЦАИС ЕОП поддържа безплатна електронна услуга „Електронен подател" (e-Sender), чрез която агенцията препраща служебно обявления за обществени поръчки за публикуване в ОВ на ЕС. През 2021 г. за публикуване в ОВ на ЕС от ЦАИС ЕОП са изпратени 16 120 бр. документи, а от РОП – 5 283 бр.

Агенцията предоставя данни в отворен формат за сключените договори за обществени поръчки, в т.ч. тези, свързани с изключения от приложното поле на ЗОП, и за допълнителните изменения в процеса на изпълнение на договорите в Портала за отворени данни (https://data.egov.bg/).

II.6. Мониторинг на обществените поръчки и публикуване на информация

➢ Проследяване развитието на националния пазар на обществените поръчки въз основа на данните от РОП

На базата на данните от РОП агенцията проследява развитието на националния пазар на обществените поръчки и периодично публикува информация.

Както бе посочено по-горе в настоящия доклад, общият брой на обявените обществени поръчки за 2021 г. е 19 345.

Отчетеното увеличение в абсолютната стойност би могло да се обясни с факта, че през 2020 г. е въведено задължение за възложителите, използващи ЦАИС ЕОП, да публикуват информация и за поръчки на ниска стойност, които се възлагат чрез събиране на оферти с обява и покана до определени лица. Тези поръчки също получават уникален идентификационен номер и съдържат информация за резултатите от възлагането. От общо обявените в ЦАИС ЕОП 19 345 поръчки, 5 943 са възложени по реда събиране на оферти с обява и 319 – чрез покана до определени лица.

В следващата графика е посочено разпределението на поръчките според избрания ред за възлагане (фиг. 15).

Фиг. 15. Разпределение на поръчките според приложения ред за възлагане

Запазва се установената през годините тенденция за най-голям дял на процедурите, които осигуряват максимална публичност при възлагането – открита процедура (26,33% от общия брой публикувани процедури) и публично състезание (26,94%), т.е. делът на процедурите, при които всички заинтересовани лица могат да подадат оферта, е около 53% от всички проведени процедури.

Що се отнася до дела на процедурите, които се обявяват и в ОВ на ЕС, през 2021 г. техният брой е 6 670, т.е. почти 35% от общия брой на обявените възлагания в страната (фиг. 16).

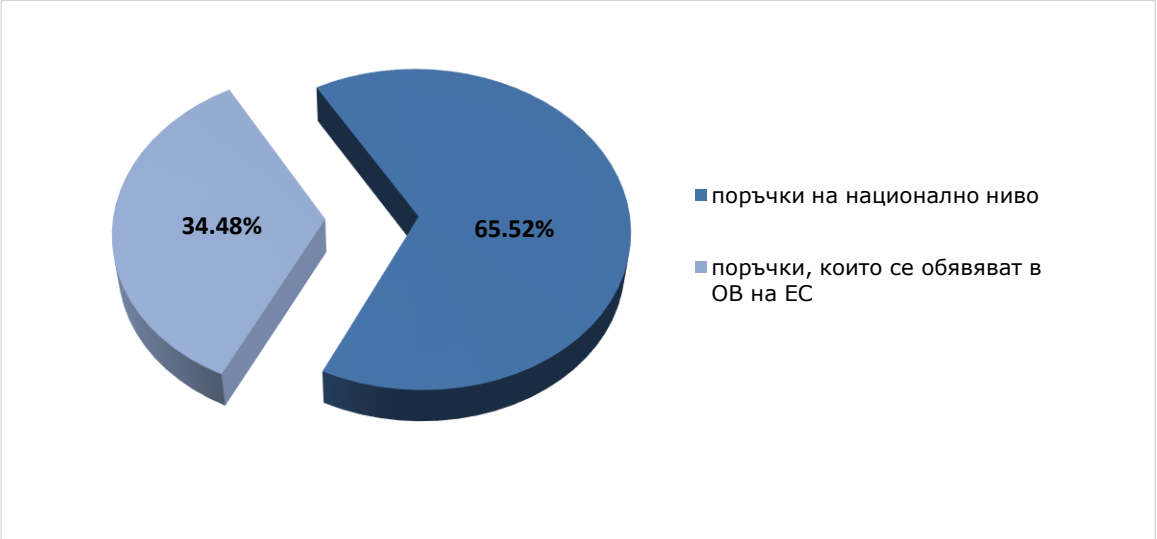

Фиг. 16. Обществени поръчки, обявени в ОВ на ЕС и на национално ниво

На фиг. 17. е представено съотношението между обществените поръчки, обявени в ОВ на ЕС, и тези с европейско финансиране, спрямо общия брой поръчки.

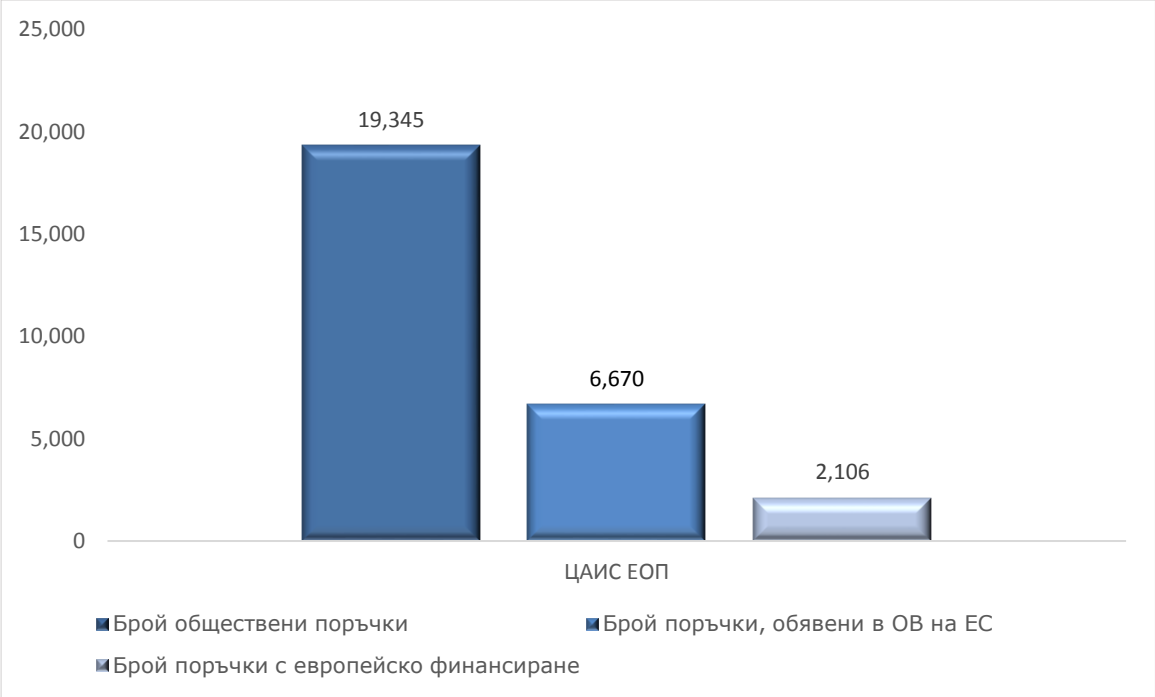

Фиг. 17. Обявени обществени поръчки, обществени поръчки, обявени в ОВ на ЕС и обществени поръчки с европейско финансиране

Други наблюдавани показатели са броят и стойността на сключените договори. Броят на сключените договори, публикувани в ЦАИС ЕОП през 2021 г. е 25 092, на стойност 7 335,82 млн. лева[5]. Публикуваните договори през 2021 г. в Регистъра на обществените поръчки, открити преди задължителното използване на ЦАИС ЕОП е 6 476 бр., на стойност 4 417,57 млн. лева.

На графиките по-долу е представено изменението на броя на обществените поръчки за 15 годишен период (от 2006 година до 2021 г.) по критериите общ брой на обявените поръчки и разпределение спрямо обекта на възлагане.

[5] Ако стойността на договора е посочена като "Най-ниска оферта"/"Най-висока оферта" в обявлението за възложена поръчка, то при изчисление на стойността на договорите е взета предвид стойността, попълнена в полето "Най-ниска оферта". Стойността на договорите, сключени в чужда валута, е преизчислена в лева с използване на валутните курсове на БНБ към 31.12.2021 г. В посочените стойности не са включени изключенията от приложното поле на ЗОП.

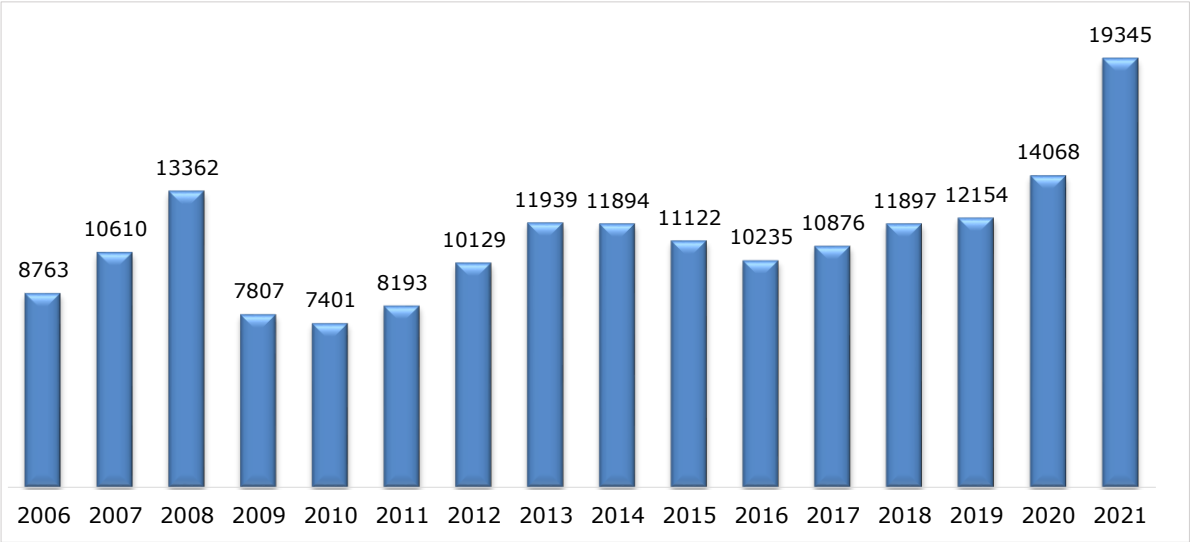

Фиг. 18. Общ брой на обявените обществени поръчки през периода 2006-2021 г.

Разпределението на поръчките въз основа на обекта – строителство, услуги или доставки, дава представа за структурата на потребностите на възложителите (фиг.19). Традиционно най-голям е делът на доставките, следван от услугите и строителството, като същата тенденция запазва своята устойчивост през целия период.

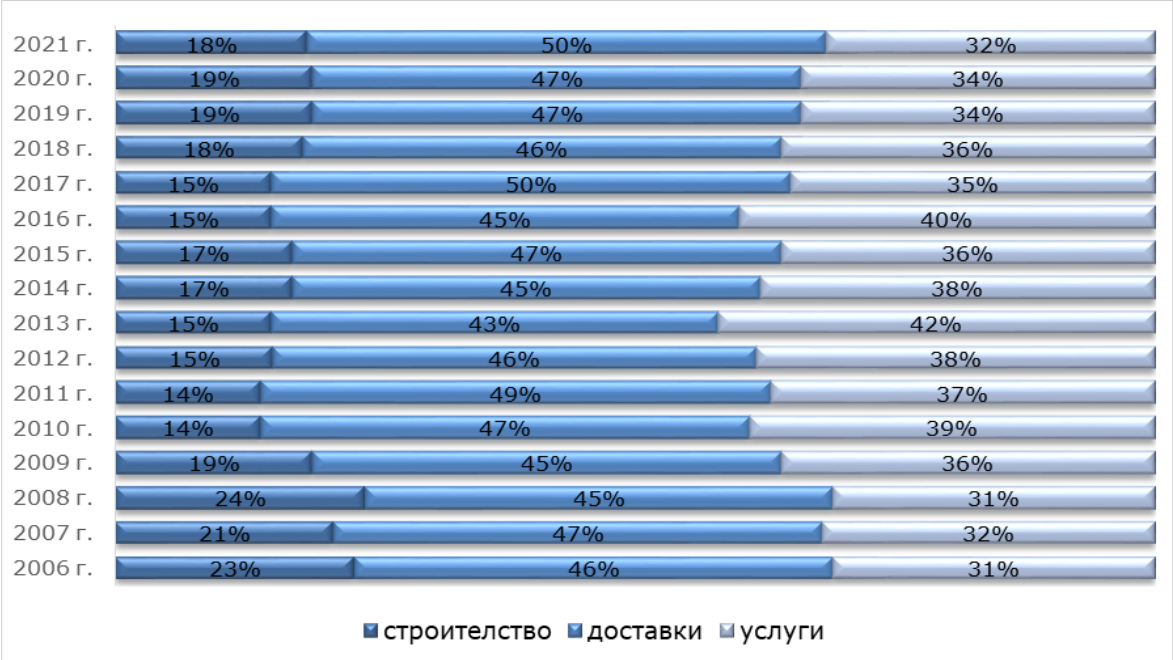

Фиг. 19. Разпределение на поръчките в периода 2006-2021 г. според техния обект

Във връзка със задълженията за осъществяване на мониторинг на обществените поръчки и оповестяване на резултатите от него, въведени с директивите относно обществените поръчки от 2014 г., през отчетния период АОП изготви и представи на ЕК втория доклад за резултатите от мониторинга на обществени поръчки в страната. Докладът, в който е включена и информация относно мониторинга на концесиите (предоставена от дирекция „Икономическа и социална политика" в администрацията на МС), обхваща периода 01.01.2018 г. – 31.12.2020 г. Той е изготвен по предложен от ЕК образец, а информацията в него се основава не само на данните от РОП, но и на друга налична информация в АОП (в т.ч. получена в резултат на осъществяваните дейности по методическо подпомагане), както и на информацията, предоставена съгласно приложение № 3 към чл. 114, ал. 1 от ППЗОП от различни органи като Комисията за защита на конкуренцията (КЗК), Върховния административен съд (ВАС), Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ), Сметната палата (СП), управляващите органи на оперативните програми, Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз", дирекции "Централизирано възлагане и обществени поръчки" и „Национален фонд" в МФ, централните органи за покупки в здравеопазването и за нуждите на общините, КПКОНПИ и т.н. Докладът е публикуван и на интернет сайта на АОП[6].

II.7. Взаимодействие и обмен на информация с други органи и организации

През 2021 г. продължи осъществяваното от АОП сътрудничество с други органи и организации, чиито функции и дейност са свързани с обществените поръчки. Основните форми и начини за неговото реализиране включват обмен на информация (в т.ч. по сключени споразумения за сътрудничество) и работни срещи с други органи/организации, участие в работата на експертния съвет по чл. 246 от ЗОП, комитетите за наблюдение на оперативните програми и междуведомствени работни групи на национално ниво, участие в работни групи към ЕК и Съвета на ЕС, а също така в семинари и други инициативи, посветени на обществените поръчки.

➢ Обмен на информация с други органи/организации

[6] https://www2.aop.bg/wp-content/uploads/2021/06/Monitoring_Report-BG_2018-2020.pdf

В изпълнение на подписаното през 2017 г. Споразумение за сътрудничество в областта на обществените през миналата година е осъществяван регулярен обмен на информация между АОП и АДФИ. Съгласно предвиденото в споразумението, на АДФИ са предоставени обобщени справки за изготвените окончателни становища от извършен контрол чрез случаен избор, както и от предварителния контрол по чл. 233 и чл. 235 от ЗОП, а в АОП са постъпили 238 извлечения от доклади на АДФИ с информация за нарушения по ЗОП и ППЗОП.

През годината в АОП са получени и копия на 27 доклада на СП, касаещи нарушения при обществените поръчки.

Информация относно обществени поръчки е предоставена от АОП във връзка с извършвани проверки, образувани прокурорски преписки и досъдебни производства в съответния срок и съобразно отправени искания от Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество (КПКОНПИ) /7 бр./, органи на прокуратурата (Върховна касационна прокуратура, Следствен отдел към Специализираната прокуратура– София /8 бр./ Софийска градска прокуратура 2 /3 бр./, Окръжен следствен отдел към Окръжна прокуратура –Варна /2 бр./) и на МВР (Главна дирекция „Национална полиция", Районно управление на МВР - Велико Търново, Областна дирекция на МВР – Плевен /4 бр./, Областна дирекция на МВР – Сливен, Областна дирекция на МВР - Пловдив, отдел „Икономическа полиция" на Столична дирекция на вътрешните работи и прокурорски проверки, Сектор „Борба с организираната престъпност" - Варна при ГД БОП – МВР, Районно управление полиция - Свищов и др.).

По повод постъпили през отчетния период заявления за достъп до обществена информация (11 бр.) са издадени седем решения за предоставяне на пълен достъп до съответната обществена информация и две решения за отказ. В в един от случаите заявлението е оставено без разглеждане поради липса на изискуемите данни по чл. 25, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗДОИ, а във връзка с едно от заявленията в съответствие с чл. 29 от ЗДОИ е поискано уточнение от заявителя.

Що се отнася до предоставената информация на ЕК, извън доклада за резултатите от мониторинга и статистическия отчет по Директива 2009/81/ЕС (данни за възложени договори с предмет в областите отбрана и сигурност), през 2021 г. агенцията е изпратила принос и във връзка с проучвания на Комисията, касаещи: прилагането на Директива 2011/7/ЕС относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки; кръга от специализирани теми за обучения по възлагане на зелени обществени поръчки.

➢ Участие в работни групи и комитети

През отчетния период служители на АОП са участвали като наблюдатели в работата на комитетите за наблюдение на оперативните програми, както и в дейността на следните междуведомствени работни групи:

- Междуведомствената работна група за координиране на дейността по изпълнение и отчитане на хоризонталните и тематични отключващи условия за програмен период 2021–2027 г.;
- Междуведомствената работна група за изготвяне на позиции за заседанията на Съвета на ЕС по конкурентоспособност;
- Работна група № 5 „Конкуренция" (към СЕВ) и подгрупа към Работна група № 5 „Конкуренция" във връзка с предложението на ЕК за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно чуждестранните субсидии, които нарушават функционирането на вътрешния пазар;
- Работна група № 19 „Регионална политика и координация на структурните инструменти" (към СЕВ);
- Работна група № 25 „Търговска и външноикономическа политика" (към СЕВ);
- Работна група № 30 „Разширяване на ЕС" (към СЕВ);
- Работна група № 31 „Европейски семестър" (към СЕВ),
- Междуведомствената работна група към министъра на вътрешните работи за изготвяне на конкретни предложения във връзка с предстоящите изменения в ЗОП по препоръките на ЕК, свързани с процедура за нарушение № 2018/2268;
- Работна група със задача подпомагане на работата на междуведомствена работна група по въвеждането на Директива (ЕС) 2019/1937 за защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюз (към МФ);
- Националната работна група за въвеждане на Строително информационно моделиране за целия жизнен цикъл на строежите;
- Технически комитет № 80 „Електронен обмен на данни в администрацията, търговията и услугите" (БИС/ТК 80) и Технически комитет № 84 „Банково дело, ценни книжа, финансови услуги и електронно фактуриране" (БИС/ТК 84) към Българския институт за стандартизация;
- Програмния съвет на бюджетна програма „Защита на публичните финансови интереси" към Министерството на финансите.

Във връзка с работата на посочените комитети и групи на национално ниво от АОП е предоставяна информация и/или становища, а служители на агенцията са участвали в проведени през отчетния период заседания.

Освен това, представители на агенцията са участвали и в дейността по работни групи и комитети, сформирани към органите на ЕС, включително чрез участие в работни срещи на:

- РГ „Обществени поръчки" (впоследствие подгрупа по обществени поръчки към РГ „Конкурентоспособност и растеж") на Съвета на ЕС;
- работни групи към ЕК, като РГ за обществени поръчки (EXPP) и създадената към нея подгрупа за обществените поръчки в здравеопазването, Експертна група по обществени поръчки в отбраната и сигурността, Експертна група по „зелени" обществени поръчки, Мрежата от първоинстанционни органи по обжалване на обществените поръчки към ЕК, РГ „Заинтересовани страни в процеса на електронно възлагане" (EXEP)" и РГ на националните редактори в e-CERTIS;
- РГ „Електронен подател" към Службата за публикации на ОВ на ЕС – e-Sender";
- РГ на Комитета по държавни поръчки към Световната търговска организация.

➢ Постояннодействащ експертен съвет по чл. 246 от ЗОП

През годината са проведени две заседания на експертния съвет по чл. 246 от ЗОП, съставен от представители на Сметната палата (СП), АДФИ и АОП с цел приемане на насоки във връзка с контролната дейност на трите институции. Изготвени са и са приети правила за работа на съвета, като същите са утвърдени от ръководителите на СП, АДФИ и АОП. По време на второто заседание (проведено в разширен състав с участието на министрите на финансите, регионалното развитие и благоустройството, икономиката, ръководителите на СП, АДФИ и АОП, представители на Министерството на вътрешните работи, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и др.) са разисквани конкретни въпроси, предизвикали широк обществен отзвук (напр. вътрешното възлагане).

➢ Участие в други срещи, семинари и събития, посветени на обществените поръчки

През отчетния период представители на АОП са се включили в:

- проведеното заседание на Консултативния съвет по контрол и одит в публичния сектор;
- заседания на комитетите за наблюдение на Оперативна програма „Икономика и конкурентоспособност" и Оперативна програма

„Инициатива за малките и средните предприятия" 2014-2020 г., Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020 г., Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж" 2014-2020 г., програма „Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 г., Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.;

- кръгла маса за въвеждане в националното законодателство на директивата за адекватно минимално заплащане;
- срещи на Експертната група за ЕСИФ към ЕК;
- техническа среща относно обществени поръчки за иновации с представители на Стратегическата група за единен цифров пазар към ЕК;
- работна среща с представители на ГД „Информатика" на Европейската комисия относно транспонирането на Директива 2014/55/ЕС;
- технически срещи с ЕК във връзка с Националния план за възстановяване и устойчивост;
- работна среща относно техническата помощ за програмен период 2021-2027 г. (по инициатива на географския отдел в DG REGIO);
- годишната конференция на Инструмента за техническа подкрепа, организирана от ГД „Подкрепа на структурните реформи" на ЕК.

През 2021 г. е проведен петият ежегоден семинар „Електронни обществени поръчки", организиран от ЕК, с участието на представители на АОП и други национални органи (МС, МФ, Министерство на здравеопазването, Изпълнителна агенция „Насърчаване на малките и средните предприятия и КЗК).

Служители на агенцията са участвали и в разнообразни дискусионни форуми, уебинари и различни специализирани семинари на европейско и международно ниво, на които са разглеждани различни аспекти на устойчивото възлагане, в т. ч равенство между половете при изпълнение на договори за обществени поръчки, иновациите и включване на социално отговорни критерии в документацията, запознава с актуални примери за добри практики в други държави и водещите стратегически направления при възлагането на обществени поръчки. Това включва:

- онлайн семинар относно възлагането на иновативни обществени поръчки, организиран от Постоянното представителство на Република Полша в ЕС и Полската служба за обществените поръчки;
- онлайн събитие за представяне и експертно обсъждане на становище на независима експертна група към ЕК относно обществените поръчки в здравните системи, организирано от Отдел С2 – „Здравна информация и

интеграция във всички политики" (ГД „Здравеопазване и безопасност на храните" към ЕК);

- уебинари, организирани от Института за международно развитие (IDI) на следните теми: „Насърчаване потребността от възлагане на обществени поръчки за инфраструктура, стоки и услуги чрез публично-частно партньорство по време на пандемията" и „Възлагане на обществени поръчки в здравния сектор";
- уебинар на тема „Насърчаване на икономическото възстановяване чрез иновативни обществени поръчки", организиран от Европейската помощ за иновативни обществени поръчки (EAFIP);
- онлайн семинар на ЕК на тема „Изграждане на капацитета на здравните системи чрез европейско сътрудничество в областта на иновативните обществени поръчки";
- Шеста световна конференция за обществените поръчки, организирана от Института по икономика към Университета „Тор Вергата" в Рим;
- уебинар на тема „Иновативни промишлени екосистеми", организиран от Министерство на икономиката и заетостта на Финландия;
- уебинари, организирани от ЕК в рамките на инициативата „Мистериите са разбулени. Възлагане на иновативни обществени поръчки";
- уебинари в рамките на инициатива "WeBuySocialEU" на ЕК на следните теми: „Професионалната интеграция" и „Комплексна проверка по спазването на човешките права";
- онлайн семинари, организирани от REGIO Communities of Practitioners (ЕК) („Зелени обществени поръчки в транспортния сектор" и „Конфликт на интереси");
- онлайн семинар на тема „Какво следва за трибуналите, които преразглеждат решенията за възлагане на обществени поръчки", организиран от Европейската банка за възстановяване и развитие;
- онлайн семинар на тема „Post-Brexit Procurement" („Възлагане на обществени поръчки след излизане на Обединеното Кралство от ЕС), организиран от издателска къща Lexxion;
- онлайн семинар на тема: „Изграждане на капацитет на здравните системи чрез европейско сътрудничество в иновативните обществени поръчки";
- онлайн семинар на тема „Новите предизвикателства пред обществените пръчки в условията на пандемия";
- онлайн семинар на Световна банка на тема „Зелени обществени поръчки: преглед на „зелените" реформи в националните системи по обществени поръчки";

- онлайн конференция на тема „Зелени обществени поръчки за еко-иновации, ресурсна ефективност и зелен растеж" по проект GPP4Growth;
- годишен семинар, организиран от Службата за публикации на Европейския съюз на тема „Представяне на най-новите актуализации, предприети във връзка със структурата на ЕЕДОП" и др.

III. Административен капацитет и изпълнение на бюджета

➢ Административен капацитет

Дейността, структурата, организацията на работа и числеността на АОП са определени с устройствен правилник[7].

➢ Структура и състав

При осъществяване на своите правомощия изпълнителният директор на АОП се подпомага от администрация, организирана в една обща и три специализирани дирекции (фиг. 17).

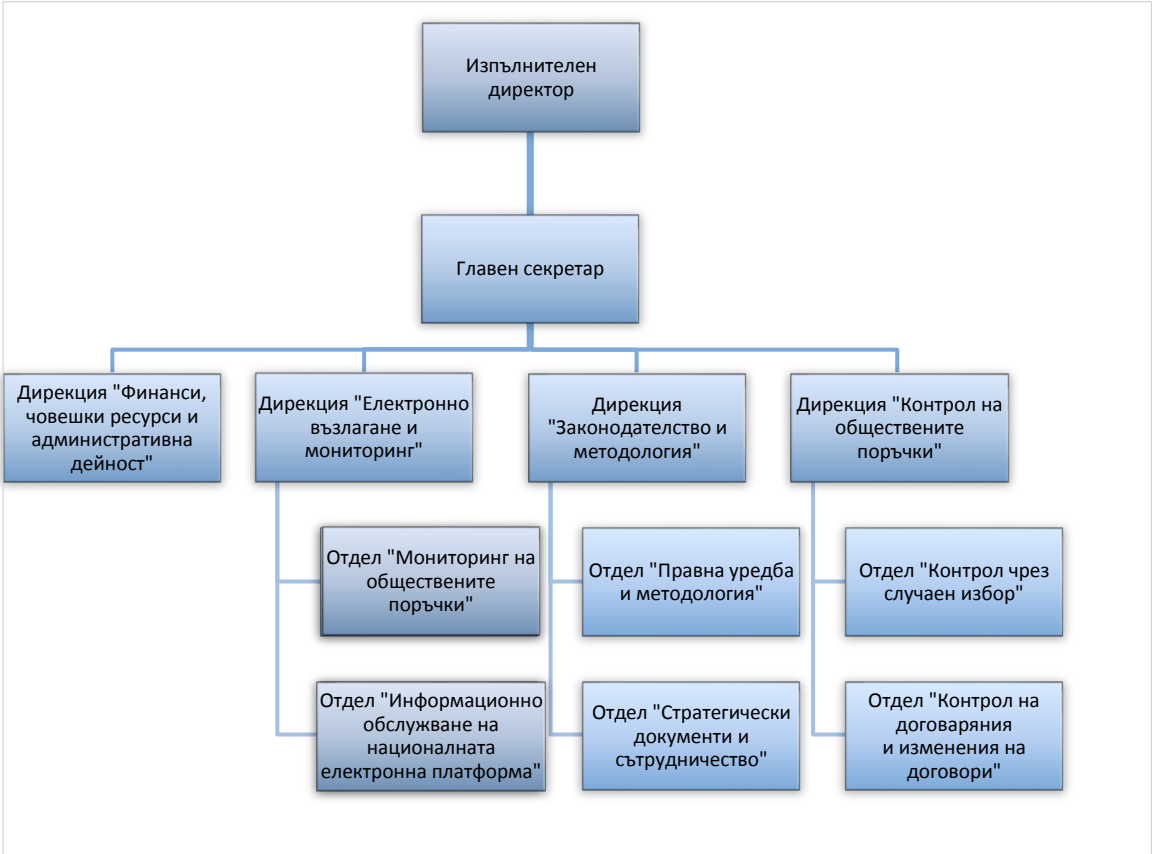

Фиг. 20. Организационна структура на АОП

- **Обща администрация**

[7] Приет с ПМС № 53 от 20.03.2017 г., обн. ДВ. бр. 25 от 24.03.2017 г., изм. и доп. ДВ. бр. 17 от 26.02.2019 г.).

Дирекция „Финанси, човешки ресурси и административна дейност" (15 щатни бройки)

Дирекцията осъществява финансово-счетоводната и отчетната дейност на АОП, осигурява изпълнението на бюджета и отговаря за техническото и информационното й осигуряване.

Дирекцията организира и осъществява стопанисването на активите и материално-техническото снабдяване, дейностите, свързани с управлението на човешките ресурси и правното обслужване на АОП, както и предоставянето на достъп до обществена информация.

- **Специализирана администрация**

Дирекция „Законодателство и методология" (24 щатни бройки)

Дирекцията подпомага изпълнителния директор на АОП при изпълнение на правомощията му по ЗОП, свързани с:

- подготовката на проекти на нормативни актове в областта на обществените поръчки, в съответствие с европейската правна рамка в тази област;
- разработване и съгласуване на проекти на стратегически и други документи, които касаят обществените поръчки;
- предоставяне на методическа помощ на възложителите чрез издаване на общи методически указания, предоставяне на писмени и устни разяснения по прилагане на закона, разработване на наръчници, насоки, и др., както и популяризиране на добри практики, свързани с възлагане на обществени поръчки;
- сътрудничеството с други органи и организации, вкл. със службите на ЕК, и т.н.

Дирекция „Контрол на обществените поръчки" (21 щатни бройки)

Дирекцията подпомага изпълнителния директор на АОП при осъществяването на външен предварителен контрол на процедури, избрани чрез случаен избор, на процедури на договаряне и при изменение на договори за обществени поръчки в определените от ЗОП случаи.

Освен това, дирекцията:

- изготвя предложения за сезиране на компетентните органи за упражняване на последващ контрол по ЗОП;
- разработва проекти на правила и други документи, свързани с нейната дейност;
- проучва и анализира често допускани пропуски, слабости и нарушения, установени при осъществяването на контрол;
- участва в изготвянето на наръчници и други помощни материали, свързани с обществените поръчки.

Дирекция „Електронно възлагане и мониторинг" (23 щатни бройки)

Дирекцията отговаря за въвеждането, развитието, поддръжката и функционирането на ЦАИС ЕОП.

Другите основни функции на дирекцията са свързани с:

- осигуряване работата на РОП и ПОП;
- публикуване на приложимата информация в РОП и служебно препращане обявленията, подлежащи на публикуване в Официален вестник на Европейския съюз;
- въвеждане, развиване, поддържане и функциониране на платформата ЦАИС ЕОП;
- осигуряване на технически възможности за използването на образци на документи, свързани с възлагането на обществени поръчки в единната централизирана платформа;
- извършване на мониторинг на обществените поръчки въз основа на информацията от РОП и платформата.

Административен капацитет

Към 31.12.2021 г. в АОП са заети 74 от утвърдените 85 щатни бройки.

Въз основа на критерии, свързани с образованието или възрастта, разпределението на служителите на агенцията е, както следва:

Според образователната степен 70 от служителите са с висше образование, а останалите 4 – със средно образование (фиг. 21).

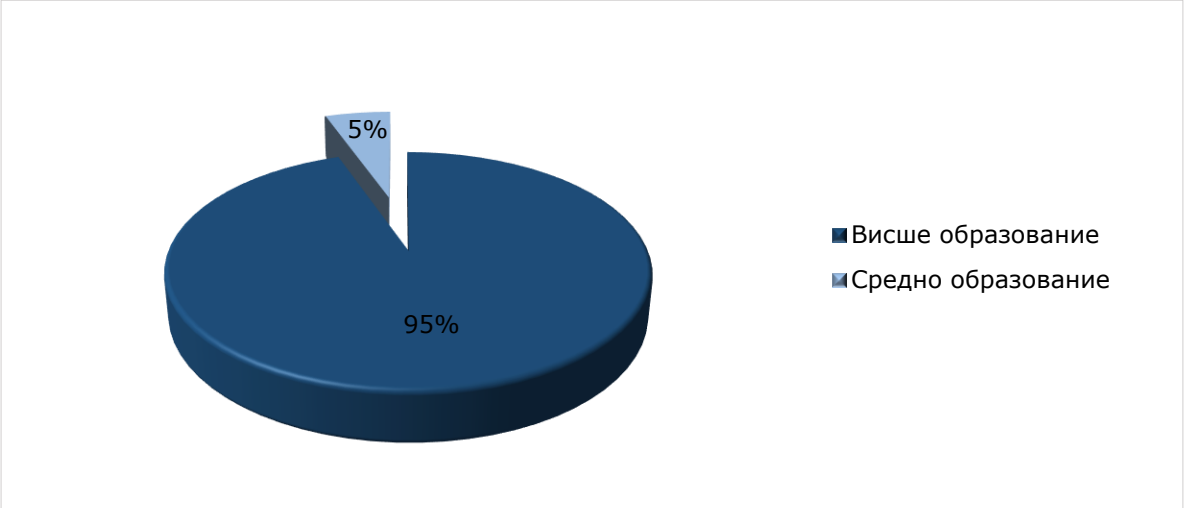

Фиг. 21. Разпределение на служителите според образователната степен

В зависимост от областта на образование, допълнителното разпределение на служителите с висше образование би било следното: Правни науки – 22 лица; Стопански науки – 21 лица; Технически науки и информатика – 11 лица; Хуманитарни науки – 6 лица; Педагогически и социални науки - 9 лица; Природни науки и математика – 1 лице (фиг. 22).

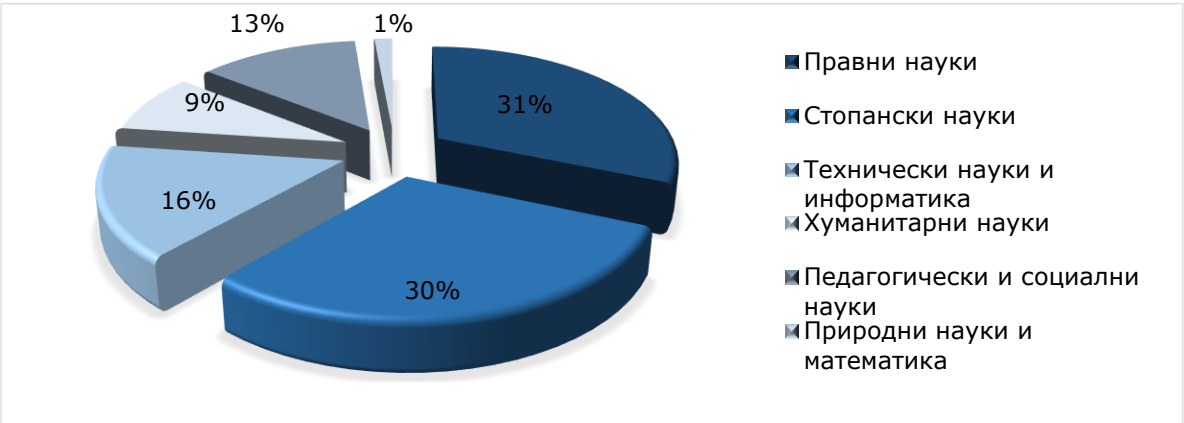

Фиг. 22. Разпределение на служителите според областите на образование

Що се отнася до възрастта на служителите на агенцията през 2021 г., броят на лицата до 29 години е седем, 60 лица (т.е. 81%) са на възраст между 30 и 59 години, а седем лица са на 60 или повече години (фиг. 23).

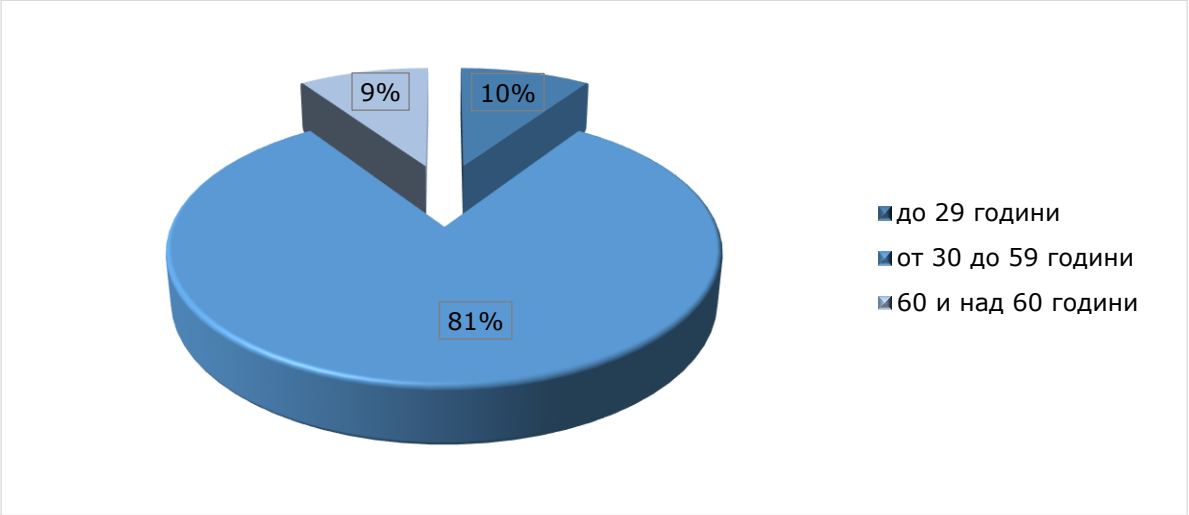

Фиг. 23. Разпределение на служителите според възрастта

През 2021 г. са проведени 15 процедури (12 конкурса и 3 процедури за мобилност на основание чл. 81а от Закона за държавния служител) за общо 15 работни места. Трите процедури по мобилност приключват без класиране, поради липса на кандидати за обявените работни места. Седем конкурсни процедури (за 7 работни места) приключват с назначаване на нови служители, а 5 процедури (за 5 работни места) приключват без назначение поради неуспешно представяне на допуснатите до съответния етап кандидати.

➢ Обучения

С оглед повишаването на професионалната квалификация, през 2021 г. служители от ръководния и експертния състав на АОП са взели участие в 50 електронни обучения, организирани от ИПА.

Обученията са свързани с теми, касаещи:

- Функционален анализ;
- Обществени консултации и гражданска ангажираност;
- Отворени данни в управлението;
- Мерки срещу изпирането на пари;
- Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация;
- Набори от данни с висока скорост;
- Методи за колаборативна работа със заинтересовани страни;
- Административна стилистика;
- Прилагане на „зелени" обществени поръчки;
- Алтернативни методи за решаване на спорове в административната дейност;
- Защита на личните данни;

- Доказателствена стойност на електронния документ;
- Управление на ИКТ проекти;
- Електронно управление;
- Оперативна съвместимост и информационна сигурност;
- Електронен документ и електронен подпис;
- Анализ и визуализация на бази данни;
- Информационна и медийна грамотност;
- Въведение в цифровите права;
- Информационна и мрежова сигурност;
- Управление на работата от разстояние;
- Моделиране, анализ и усъвършенстване на работните процеси в администрацията;
- Колаборативни иновации в управлението на администрацията;
- Стратегии и политики за противодействие на рисковете в държавната администрация;
- Достъп до обществена информация;
- Организиране на видеоконференции и уебинари и др.

Съобразно изпълняваните задължения и отговорности, служители от общата администрация са участвали и в обучения като: „Добри практики и решения в УЧР", „Интервюто като метод за оценяване при подбор на служители" и „Кодекс за поведение на служителите – функции и основни акценти", „Организация на документооборота в държавната администрация", „Срочност в работата на администрацията", „Планиране и организация на електронното административно обслужване", „Подобряване на вътрешните процеси в администрацията чрез е-управление" и др.

През отчетния период служители на агенцията са участвали и в тематични обучения, организирани от Администрация на Народно събрание за подобряване на уменията при разработване на проекти на нормативни актове:

- „Преглед и анализ на действащи процедури и правила в НС, свързани с изработването и разглеждането на законопроектите, с които се въвежда право на ЕС. Идентифициране на основни недостатъци";
- „Проверка за съответствието на законите с изискванията на Закона за нормативните актове (ЗНА), Указ № 883 за прилагане на ЗНА, Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС), актовете на Европейския съюз, включително Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието и на методологията, приложение към ПОДНС";

- „Практически задачи и тестове, свързани с изработване на законопроекти по време на обучението, анализиране по време на обучението на законопроекти и на приети закони с идентифициране на проблемите чрез конкретни примери за добро и лошо законодателство. Определяне на критичните моменти и посочване на начина, по който да бъдат преодолени".

През 2021 г. е реализирано също обучение с лектор от Дипломатическия институт към Министерство на външните работи на тема: „Обща подготовка на граждански специалисти за работа в условия на международни кризи".

➢ Проекти

През отчетния период агенцията е изпълнявала в качеството си на бенефициент следните проекти, финансирани по ОПДУ:

- „Разработване, внедряване и поддръжка на единна национална електронна уеб-базирана платформа: Централизирана автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки" (ЦАИС ЕОП)";
- „Подкрепа за прилагането на ефективна политика в областта на обществените поръчки и развитие на административния капацитет на Агенцията по обществени поръчки";
- „Финансиране на част от възнагражденията на служители на Агенцията по обществени поръчки, изпълняващи дейности по ЕСИФ".

➢ Изпълнение на бюджета на АОП за 2021 г.

Бюджетът на АОП за 2021 г. е в размер на 9 037 хил. лв., в т.ч.:

- разходи за персонала – 2 426 хил. лв.;
- издръжка, платени данъци, такси и разходи за членски внос – 1 522 хил. лв.;
- капиталови разходи – 5 089 хил. лв.

Изпълнението на разходите на агенцията спрямо утвърдения план за годината е 90,62%.

IV. Заключение

С оглед гарантиране на своевременното и ефективно реализиране на основните функции и ангажименти, възложени на АОП, приоритетите през отчетната 2021 г. обхващат:

- развитие на националното законодателство за осигуряване на подходяща правна рамка, съобразена не само с действащото европейско право, но и с основните предизвикателства в областта на обществените поръчки;

- подпомагане ефективното прилагане на правилата относно обществените поръчки чрез различни инструменти за осигуряване на методическа и практическа помощ, включително чрез осъществявания от агенцията външен предварителен контрол;

- осигуряване на условия, позволяващи максимална публичност и прозрачност при възлагането и изпълнението на обществени поръчки, в т.ч. чрез по-нататъшно развитие на електронизацията;

- осъществяване на мониторинг на обществените поръчки и оповестяване на резултатите от него;

- продължаване на усилията за модернизиране на системата за обществени поръчки и адресиране на новите проблеми и предизвикателства чрез подходящи дейности и мерки.

Съществена част от работата на АОП през отчетния период е свързана с възлагането на обществените поръчки в изцяло електронна среда. Освен безспорните ползи от използването на електронни средства за комуникация, въвеждането на ЦАИС ЕОП постави и нови предизвикателства, подчертавайки необходимостта от осигуряване на устойчивост, надграждане и оптимизиране на функционалностите на платформата. През 2021 г. агенцията започна подготовката за разработването и въвеждането на новите електронни формуляри за публикуване на обявления, като тези дейности ще продължат и през 2022 г. Освен това се предвиждат мерки за допълнително развитие на капацитета на служителите в Центъра за обслужване на потребители на ЦАИС ЕОП, с цел повишаване качеството на обслужване на крайните потребители на националната платформа.

През 2022 г. дейността на агенцията ще продължи да бъде фокусирана и върху подобряването на нормативната уредба, като ще бъдат финализирани стартиралите през отчетната година дейности, свързани с разработването на допълнителни предложения за нормативни промени, и ще се инициира извършване на последваща оценка въздействието на ЗОП и ППЗОП.

Предвижда се също засилване на методическата подкрепа, включително чрез повишаване ефективността на осъществявания предварителен контрол върху процедури на значими стойности, с оглед минимизиране на незаконосъобразните практики при разходването на публични средства чрез договори за обществени поръчки.

В началото на 2022 г. предстои да бъде публикувана подготвената през миналата година обобщена информация относно основни и специфични грешки, установени при контрола чрез случаен избор през 2021 г.

Изпълнението на останалите заложени в НПВУ дейности относно обществените поръчки (и в частност мерките за редуциране на неконкурентното възлагане), също е сред основните приоритети за 2022 г.

Предвид динамиката на обществените процеси, от ключово значение е и допълнителното укрепване на административния капацитет на АОП, както и осигуряването на проактивна роля на агенцията за развитие на системата за обществени поръчки в България.